

за

**ПОБОЉШАЊЕ ДРЖАВНОГ ПУТА IA – A1 (E-75)
ХОРГОШ - НОВИ САД (ДЕСНА СТРАНА),
ДЕОНИЦА ОД km 1+125 ДО km 14+800, L=13,68 km И
ОД km 27+850 ДО km 54+175, L=26,32 km,
УКУПНО L=40,00 km, ШИРИНЕ 11,00 m**

- Еколошка категорија Б -

(Радна верзија 20191223)

Београд, децембар 2019.

САДРЖАЈ

УВОД	5
1. ОПИС ПРОЈЕКТА.....	5
1.1. Опис локације	7
1.1.1. Опис радова на побољшању државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад	7
2. ЗАКОНСКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР	7
2.1. Релевантне Институције	7
2.2. Важеће законодавство Републике Србије	8
2.3. Процедура процене утицаја на животну средину Републици Србији	8
2.4. Битне смернице и налози међународних финансијских институција	9
3. ОЦЕНА ОСНОВНИХ УСЛОВА НА ТРАСИ ТОКОМ ИСТРАЖИВАЊА.....	9
3.1. Клима и климатске промене	9
3.2. Квалитет ваздуха	9
3.3. Бука.....	9
3.4. Квалитет површинских и подземних вода	9
3.5. Геологија и геоморфологија	10
3.6. Намена површина.....	10
3.7. Тло	10
3.8. Биолошки и еколошки ресурси	10
3.9. Заштићене зоне	10
3.10. Визуелне карактеристике	11
3.11. Земљиште (бивше и садашње коришћење, трајно или привремено заузеће)	11
3.12. Јавни транспорт.....	11
3.13. Локазије позајмишта и депонија	11
3.14. Културна добра	12
3.15. Становништво и социо економски статус	12
3.16. Остали социјални утицаји	12
3.17. Укључивање заинтересованих страна.....	12
3.18. Здравље и безбедност радника и становника	12
3.19. Безбедност саобраћаја и црне тачке на путу	13
4. ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ	13
4.1. Потенцијални утицаји пројекта према фазама извођења радова.....	14
4.1.1. Остали позитивни утицаји пројекта	14
4.1.2. Потенцијални негативни утицаји на животну средину	15

4.1.3. Утицај у току грађења.....	16
4.1.4. Утицај у току експлоатације	16
4.1.5. Потенцијални негативни утицај на водотокове	17
4.1.6. Потенцијални негативни утицај на квалитет ваздуха	17
4.1.7. Могуће загађење земљишта.....	17
4.1.8. Потенцијални утицаји на флору	18
4.1.9. Потенцијални утицаји на културна добра	18
4.1.10. Потенцијални кумулативни утицаји	18
4.1.11. Остали утицаји	18
5. ПЛАН УПРАВЉАЊА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИМ ПИТАЊИМА.....	19
5.1. План за ублажавање утицаја	19
5.1.1. Мере заштите тла.....	19
5.1.2. Мере заштите флоре и фауне	20
5.1.3. Мере заштите од буке	21
5.1.4. Мере заштите непокретних културних добара и археолошких налазишта.....	21
5.1.5. Организација градилишта и мере безбедности и заштите на раду.....	21
5.1.6. Мере заштите површинских и подземних вода	22
5.1.7. Извођачев План заштите животне средине.....	23
5.1.8. Безбедност на градилишту	24
5.2. Фаза експлоатације саобраћајнице.....	25
5.3. План праћења утицаја.....	25
5.3.1. Мониторинг површинских водотокова.....	26
5.4. Институционална примена и договори о извештавању.....	26
6. УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА.....	28
7. РЕФЕРЕНЦЕ.....	29
ПРИЛОЗИ.....	30
Прилог 1 ПЛАН УБЛАЖАВАЊА.....	31
Прилог 2 ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА	37
Прилог 3 РЕЛЕВАНТНО ЗАКОНОДАВСТВО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ:.....	48
Прилог 4 УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА	49
Прилог 5 ИЗВЕШТАЈ О ЈАВНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА	52

СКРАЋЕНИЦЕ

CEP	Contractor's Environmental Plan	Извођачев План заштите животне средине
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development	Европска банка за обнову и развој
ESAP	Environmental and Social Action Plan	Акциони План за заштиту животне средине и социјална питања
ESIA	Environmental and Social Impact Assessment	Процена утицаја на животну средину и социјална питања
ESMP	Environmental and Social Management Plan	План управљања заштитом животне средине и социјалним питањима
IFIs	International Financing Institutions	Међународне финансијске институције
MoEP	Ministry of Environmental Protection	Министарство заштите животне средине
MoCTI	Ministry of Construction, Transport and Infrastructure	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре
PSC	Project Supervision Consultant	Консултант надзора на Пројекту
PR	Performance Requirements	Услови за реализацију
RE	Resident Engineer	Инжењер Надзора
SEP	Stakeholder Engagement Plan	План укључивања заинтересованих страна
SLMP	Safety Labour Management Plan	План управљања безбедношћу на раду
WMP	Waste Management Plan	План управљања отпадом

УВОД

Република Србија, кроз реализацију „Коридора Србије“ д.о.о. намерава да употреби средства из кредита Европске банке за обнову и развој (EBRD) за пројекат изградње и рехабилитације одређених деоница путне мреже у Републици Србији, са циљем да се омогући одржив економски развој и да држава искористи своју географску позицију и настави свој развој као кључна транзитна држава на Транс-Европској мрежи, као и да се повећа ефикасност транспорта и побољша безбедност саобраћаја у Србији.

Предузеће „Коридори Србије“ д.о.о. је наручилац услуга за потребе реализације планираних пројеката рехабилитација и изградње нових деоница државних путева.

С обзиром да се пројекат финансира средствима EBRD, Пројектант је у обавези да испоштује „Политику заштите животне средине и социјалну политику“ (Environmental and Social Policy) ове институције, која је усвојена у априлу 2019. год, а којом је прописано да се уз пројекат обавезно мора израдити и **План управљања заштитом животне средине и социјалним питањима – ESMP** (Environmental and Social Management Plan), који ће бити у складу са Политиком и да се током пројектовања испоштују сви релевантни Услови за реализацију (УР), који су дефинисани у овом документу, са посебним акцентом на мере заштите животне средине и адекватни мониторинг програм.

У складу са УР10, Пројектант је у обавези да у поступак укључи и заинтересовану јавност. Стога ће Пројектант након припремљеног нацрта ESMP-а, извршити презентацију овог документа заинтересованој јавности, а резултате презентације и јавних консултација укључити у финалну верзију документа.

Предмет овог ESMP документа су утицаји пројекта побољшања државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад, на животну средину и социјално окружење.

Сврха Плана управљања заштитом животне средине и социјалним питањима је да прикаже негативне еколошке утицаје и проблеме управљања у току извођења грађевинских радова као и неопходне мере ублажавања које Извођач мора да примени. Кључне компоненте Плана су: План за умањење негативних утицаја на животну средину и План за праћење утицаја на животну средину.

Међународне финансијске институције класификовале су пројекат у Б категорију у смислу потенцијалних ризика по животну средину, те је сагласно оперативним процедурама Банке која финансира овај пројекат потребна израда Плана управљања заштитом животне средине и социјалним питањима. Предлагач пројекта је Влада републике Србије, преко надлежног министарства, а реализује га „Коридори Србије“ д.о.о. ESMP документ је сачињен како би се обезбедило да Пројекат побољшања државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад буде реализован у складу са условима ЕБРД за реализацију пројекта, као и локалним законодавством везаним за заштиту животне средине. ESMP такође наводи одговорности различитих учесника у имплементацији пројекта. Иако се не превиђају значајни проблеми у смислу утицаја на животну средину (имајући у виду да је пројекат категоризован као еколошка категорија Б у складу са ЕБРД класификацијом пројекта), овај ПУЗЖС идентификује одређен број мера за ублажавање утицаја на животну средину које имају за циљ заштиту животне средине и очување постојећег стања у животној средини у току извођења грађевинских радова. План управљања заштитом животне средине и социјалним питањима урађен је кроз теоријске студије, истраживања на терену, консултације са представницима власти на регионалном и локалном нивоу.

1. ОПИС ПРОЈЕКТА

Траса предметне деонице се налази на аутопуту E-75 (IA) Хоргош (граница са Мађарском) - деоница Нови Сад, десни коловоз, од km 1 + 125 до km 14 + 800 и од km 27 + 850 до km 54 + 175. Укупна дужина деонице предложене за санационе радове је 40km. Предметна

1.1. Опис локације

У географском смислу, предметна деоница аутопута се налази на северу Републике Србије, на територији АП Војводине, близу Суботице, Кањиже и Бачке Тополе.

Аутопут на овој деоници има испружену трасу по равничарском терену са трупном пута на насипу. Десна трака државног пута првог А реда бр. 1 је ширине ~11.0m у коју улази ивична трака уз разделни појас од 0.5 m, претицајна и возна трака (2x3.75m), ивична трака између возне и зауставне траке од 0.5 m и зауставна трака од 2.5 m.

1.2. Опис радова на побољшању државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад

Радови на санацији десног коловоза на предложеним дионицама аутопута састоје се од:

- стругање постојећег коловоза ради добијања захтеване геометрије,
- поправку различитих врста оштећења,
- уклањање постојећих слојева асфалта на деловима где је то предвиђено решењима коловозне конструкције,
- уградња носећег / изравнавајућег и хабајућег слоја асфалта.

На местима где је постојећи коловоз ужи од 11.0m предвиђени су радови на поправци постојећих ивица коловоза који подразумевају:

- исецање постојећих ивица коловоза,
- ископ,
- уградњу слоја дробљеног каменог агрегата од 30cm и
- уградњу хабајућег слоја асфалта. Током радова употребиће се уобичајени грађевински материјали за ову врсту радова (агрегат, цемент, бетон, асфалт, дробљени камен и битуменизирани агрегат).

Самоходне машине за постављање и сабијање асфалта, ручни пнеуматски алат, машине за израду горњег слоја пута, као и камиони и друга грађевинска механизација, користиће дизел гориво за покретање погонских мотора са унутрашњим сагоревањем.

Коришћена позајмишта се после експлоатације морају рекултивисати и на тај начин умањити настале негативне последице.

2. ЗАКОНСКИ И ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ОКВИР

2.1. Релевантне Институције

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (МГСИ) и Министарство заштите животне средине (МЗЖС), ће бити кључне институције задужене за управљање аспектима заштите животне средине за овај пројекат. У Републици Србији надлежно Министарство заштите животне средине, задужено је за формирање и спровођење политике заштите животне средине.

Заштита еколошке мреже обезбеђује се спровођењем прописаних мера заштите ради очувања биолошке и предеоне разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста у складу са законом којим се уређује заштита природе, и другим прописима, као и актима о проглашењу заштићених подручја и међународним уговорима. Мере заштите еколошке мреже односе се на правна и физичка лица која користе природне вредности и обављају активности и радове, у складу са законом којим се уређује заштита природе. На подручју еколошке мреже примењују се мере, методе и техничко-технолошка решења са циљем очувања повољног стања еколошки значајних подручја и унапређивања нарушеног стања делова еколошке мреже.

Чланом 7 Закона о културним добрима („Сл.гласник РС“ бр. 71/94) дефинисано је да се културно добро и добро које ужива претходну заштиту не сме оштетити, уништити, нити се без сагласности, у складу с одредбама овог закона, може мењати његов изглед својство или намена.

2.2. Важеће законодавство Републике Србије

Питање заштите животне средине у Републици Србији регулишу неколико републичких и регионалних закона и уредби. Важећи прописи из области животне средине у Републици Србији су дати у Анексу 1.

Најзначајнији прописи из ове области су:

- Устав Републике Србије (“Сл. Гласник РС” бр. 98/06).
- Национална стратегија одрживог развоја (“Сл. Гласник РС” бр. 72/09, 81/09)
- Закон о планирању и изградњи (“Сл. Гласник РС”, бр. 72/2009, 81/2009, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019 и 37/2019)
- Закон о заштити природе (“Сл. гласник РС”, бр. 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 и 95/2018)
- Закон о заштити животне средине (“Сл. гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/2018 и 95/2018)
- Закон о процени утицаја на животну средину (“Сл. Гласник РС”, бр. 135/04, 36/09)
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (“Сл. Гласник РС”, бр. 135/04, 88/10)
- Закон о управљању отпадом (“Сл. Гласник РС”, бр. 36/09, 88/2010, 14/16 и 95/2018)
- Закон о заштити од буке (“Сл. Гласник РС”, бр. 36/09, 88/10)
- Закон о водама (“Сл. Гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 101/16 и 95/2018)
- Закон о шумама (“Сл. Гласник РС”, бр. 30/10, 93/12, 89/15 и 95/2018)
- Закон о заштити ваздуха (“Сл. Гласник РС”, бр. 36/09, 10/13)
- Закон о безбедности и здрављу на раду (“Сл. Гласник РС”, бр. 101/05, 91/15, 113/17)
- Закон о пољопривредном земљишту (“Сл. Гласник РС” бр. 62/06, 65/08, 41/09, 112/15, 80/17 и 95/2018)

Прописи донети на основу Закона о процени утицаја на животну средину укључују следеће:

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја на животну средину и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину (“Сл. Гласник РС” бр.114/08)
- Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину (“Сл. Гласник РС” Бр. 69/05).

Важећи закони и подзаконски акти Републике Србије из области заштите животне средине дати су у Прилогу 3.

2.3. Процедура процене утицаја на животну средину Републици Србији

Питање процене утицаја на животну средину у законодавству Републике Србије регулише Закон о процени утицаја на животну средину, који је у потпуности у складу са Директивом Европске Уније о процени утицаја на животну средину (85/337/ЕЕС, 97/11/ЕС, 2003/35/ЕС и СОМ 2009/378). Према поменутом закону, процена утицаја на животну средину није неопходна за пројекте побољшања путева, изузев у случајевима када су такви пројекти лоцирани унутар заштићених подручја, било да се ради о природи или културно-историјској баштини. У таквим случајевима, носилац пројекта је дужан да Министарству заштите животне средине (МЗЖС), односно надлежном органу поднесе “Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја пројекта на животну средину”. У зависности од процене надлежног органа о значају и потенцијалним утицајима пројекта на животну средину доноси се одлука да ли (или не) постоји потреба за применом делимичне, или потпуне процедуре процене утицаја на животну средину за релевантни под-пројекат. Захтев за одлучивање о потреби процене утицаја на животну средину за сваки под-пројекат за који се утврди да је лоциран близине, или у оквиру

заштићених подручја (природе, или културно-историјске баштине) мора да буде поднет на разматрање у вези потребе процене утицаја на животну средину одељењу за заштиту животне средине при надлежној институцији .

2.4. Битне смернице и налози међународних финансијских институција

С обзиром да се пројекат финансира средствима ЕБРД, Пројектант је у обавези да испоштује „Политику заштите животне средине и социјалну политику“ (Environmental and Social Policy) ове институције, која је усвојена у априлу 2019. год, и све релевантне Услове за реализацију (УР), који су дефинисани у овом документу, са посебним акцентом на мере заштите животне средине и адекватни мониторинг програм.

Пројекти сврстани у категорију Б, где су потенцијални будући негативни утицаји на животну средину и социјална питања обично специфични за одређену локацију и/или лако идентификовани и решени путем мера за ублажавање, клијент ће спровести процену стања животне средине и социјалних питања која је сразмерна природи, величини и локацији пројекта, као и карактеристикама потенцијалног утицаја и ризика. Процена ће утврдити све потенцијалне будуће утицаје везане за предложени пројекат, идентификовати потенцијалне прилике за побољшање резултата, и препоручити све мере које је неопходно избегавати, или тамо где избегавање није могуће, умањити и ублажити негативне утицаје. Сврха ове процене је идентификовање потенцијалних ризика, обавеза и могућности повезаних са постојећим објектима и пословањем, потврђивање тренутног статуса регулаторне усклађености и процењивање постојећих система за управљање и укупни учинак клијента у односу на УР-ове.

3. ОЦЕНА ОСНОВНИХ УСЛОВА НА ТРАСИ ТОКОМ ИСТРАЖИВАЊА

3.1. Клима и климатске промене

Климатски фактори - Град Суботица:

Надморска висина	.....137 m
Средња годишња температура	.....10.9° C
Средња годишња количина падавина	.....555 mm
Тло	.....Лес
Лангов фактор кише	.....51 Влага

Појачана варијација је најизраженија карактеристика климатских промена у Војводини (северна Србија) последњих деценија, посебно у случају падавина. Повећани број екстремних временских појава и варијације падавина за период 1981 - 2005 у поређењу са 1951 - 1981 заједничке су карактеристике тренутног стања климатских промена у Војводини

3.2. Квалитет ваздуха

Унутар пројектног подручја нема индустријских постројења или других извора који су препознати као значајни извори загађења ваздуха

3.3. Бука

Постојећи аутопут Е-75 Хоргош - Нови Сад је једини, али доминантан извор буке у оквиру пројектне зоне

3.4. Квалитет површинских и подземних вода

На почетку прве секције аутопута, близу Хоргоша, постоји неименовани канал. Преко тог канала постоји мост.

Кереш канал налази се на km 12 + 000

Лудашко језеро се налази близу краја прве деонице аутопута, у близини насеља Хајдуково, на km 15 + 000.

Квалитет површинске и подземне воде у општини Суботица је релативно лош. Лош квалитет подземне воде (висока концентрација гвожђа, амонијума и арсена) заснован је на природним карактеристикама тла. Лош квалитет површинске воде последица је људских активности. Огроман број нехигијенских септичких јама и неконтролисаних депонија значајно доприносе постојећем загађењу водних тијела унутар пројектне зоне

3.5. Геологија и геоморфологија

Панонски слив и перипаннонски обод обухватају најплоднија тла у Србији, развијена на лесним висоравнима и алувијалним равницама и терасама.

Суботичка пешчара заузима подручје између Суботице и Хоргоша и државне границе са Мађарском. Састоји од две целине: подручје ниских пешчаних дина на Бачком лесном платоу и подручје пешчаног покривача над терасом реке Тисе.

Пешчане равнице сачињене су од финог до средњезрнатог песка, ситнозрнатих и ретко глинестих пескова.

3.6. Намена површина

Читава пројектна зона користи се као примарна путна инфраструктура Србије. Предложени део аутопута и његов појас (40м од ивице пута са обе стране) у потпуности су државна својина, којом управљају државне институције - Коридори Србије и путеви Србије.

3.7. Тло

Пројектна зона налази се на самом северу Србије, на граници са Мађарском, у средини Панонске низије. Овакве врсте терена су изузетно погодне за пољопривредне активности, посебно зато што је природна геоморфологија места обogaћена високо плодним тлом. Поједине врсте тла на територији града Суботице су међу најплоднијим у Европи и имају пресудну улогу у производњи пшенице, кукуруза, сунцокрета и других биљака. Ова тла су препозната по врло тамној браон боји, скоро црна. Разлог за то је богатство хумуса у тлу. Друга врста тла широко распрострањена на овом подручју је слано тло. Ово је тло са већим процентом песка него иначе. Порекло песка у земљи је југоисточни део Војводине одакле су га ветрови доносили током дугог геолошког периода. Пешчана земља је погодна за узгој грожђа и воћа, а неки предели познати су и као произвођачи винове лозе и воћа, не само као део традиције, већ и за потребе индустријске прераде.

3.8. Биолошки и еколошки ресурси

Специјални резерват природе „Лудашко језеро“ заштићен је као природни ресурс од великог значаја за Републику Србију. Такође уврштен на Рамсар листу 1977.

Лудашко језеро са околним комплексом мочварних подручја налази на граници песка Суботица-Хоргош и региона Бачка. Језеро је једина стајаћа вода на овом подручју, која није претрпела неповратне промене током регулисања воде у региону. То је један од најбоље очуваних мочварних биотопских песковито-степских простора и истовремено је једини представник степних подручја плитких језера у нашој земљи. На високим дрвеним обалама језера сачувана је реликтна степска заједница, станишна флористичка реткост.

Језеро и околне поплављене ливаде представљају место сусрета и боравка бројних врста птица током пролећних и јесењих миграција. Као важне представнике флоре и фауне треба споменути орхидеју, листопад, штетност на воденим штеточинама, кундака, пелобате жабе и пшенице

3.9. Заштићене зоне

Непосредно на траси предметних деоница аутопута нема заштићених природних или

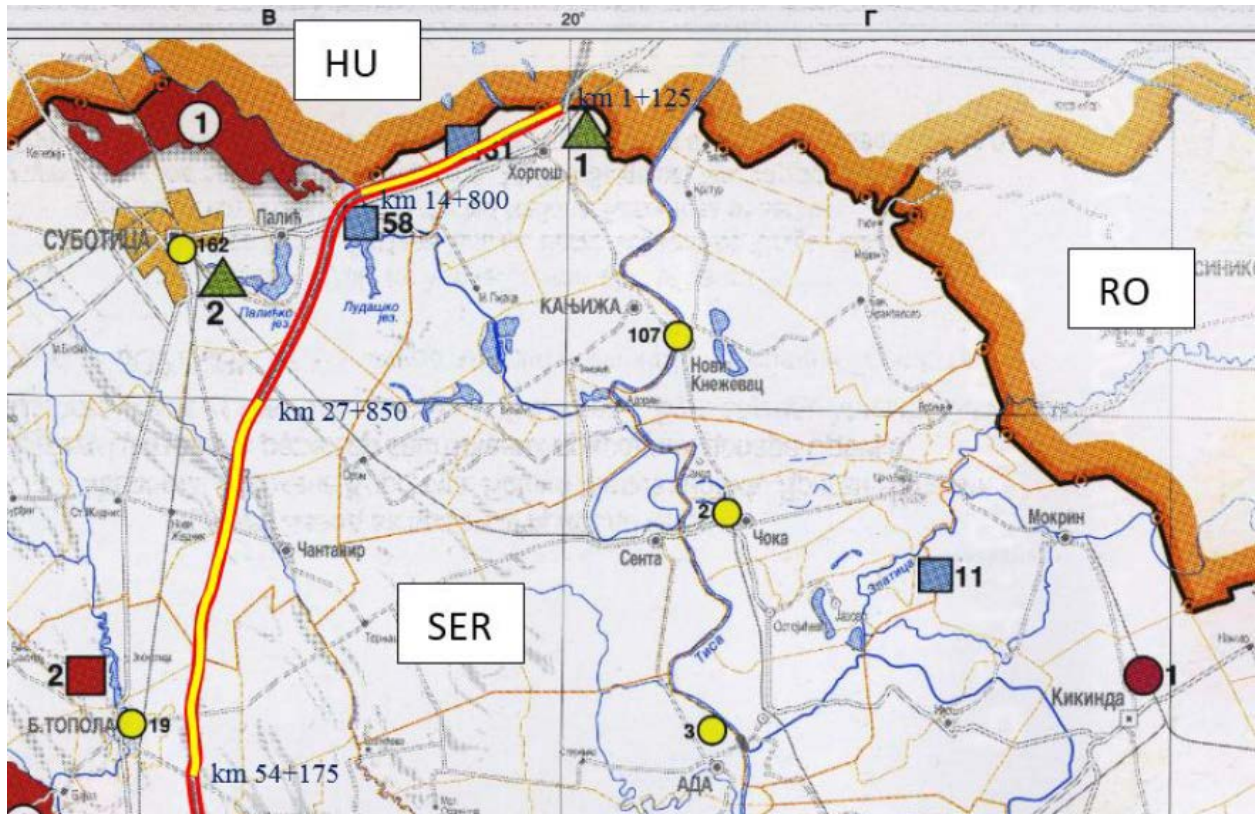
културних ресурса, који би могли бити угрожени током санације предметних деоница аутопута.

Прва секција аутопута која је предмет предложених радова на побољшању државног пута (km 1 + 125 до km 14 + 800) налази се поред следећих заштићених природних добара:

#1 Парк природе Камараш

#31 Специјални резерват природе „Селевењске пустаре“

58 Специјални резерват природе „Лудашко језеро“

Друга деоница аутопута која је предмет предложених радова (km 27 + 850 до km 54 + 175) није смештена у заштићеним подручјима нити у њиховој близини.

3.10. Визуелне карактеристике

Зона аутопута налази се у равничарском подручју и окружена пољопривредним земљиштем. Не постоје изузетно вредне пејзажне и визуелне карактеристике пројектне зоне.

3.11. Земљиште (бивше и садашње коришћење, трајно или привремено заузеће)

Читава пројектна зона користи се као артеријска инфраструктура Србије. Предложени део аутопута и његов појас (40м од ивице пута са обе стране) у потпуности су државна својина, којом управљају државне институције - Коридори Србије и путеви Србије

3.12. Јавни транспорт

У пројектној зони не постоји систем јавног градског транспорта.

Осим предметне деонице аутопута, железница пролази близу прве деонице која је предмет предложених радова на санацији.

3.13. Локазије позајмишта и депонија

Обавеза је Извођача да користи материјал само из дозвољених извора. У овој фази пројекта непознато је да ли ће се активирати нова позајмишта или депонија у сврху

завршетка санационих радова.

3.14. Културна добра

Непосредно на траси предметних аутопутних деоница нема заштићених културних ресурса, који би могли бити угрожени током санације деоница аутопута.

3.15. Становништво и социо економски статус

Подручје око Суботице углавном је пољопривредно земљиште, али и сам град је важан индустријски и транспортни центар у Србији. Због околних обрадивих површина Суботица има познате индустрије произвођача хране у земљи, укључујући брендове као што су фабрика кондиторских производа "Пионир", "Фиделинка" произвођач житарица, "Млекара Суботица", произвођач млека.

Постоји велики број старих социјалистичких индустрија које су преживеле транзициони период у Србији. Највећа је фабрика хемијских ђубрива „Азотара“ и фабрика вагона „Братство“.

Туризам је важан. У последњих неколико година Палић је осим по туризму, познат и по филмском фестивалу.

3.16. Остали социјални утицаји

Становништво суботичке административне области (која обухвата градску зону Суботице, град Палић и приградска и сеоска насеља) сачињавају: Мађари = 50.469 (35.65%), Срби = 38.254 (27.02%), Хрвати = 14.151 (10,00%), Буњевци = 13.553 (9.57%), Роми = 3.501 (2,58%), Југословени = 3.202 (2,26%).

Постоји неколико различитих религија локалног становништва. Религије у административном подручју Суботице су: римокатоличка = 81,532 (57,60%), православна = 39,333 (27,79%), муслиманска = 2,756 (1,95%), протестантска = 2.372 (1,68%), јудаизам = 89 (0,001%)

Суботица је центар римокатоличке бискупије регије Бачка. Подручје Суботице има највећу концентрацију католика у Србији. 57% становништва у граду су католици. Постоји осам католичких жупних цркава, фрањевачки духовни центар (град има заједнице и фрањевачких монаха и сестара фрањеваца), женску доминиканску заједницу и две заједнице аустријских верских сестара. Суботица епархија има једину католичку средњу школу у Србији

Не постоје посебно рањиве групе унутар пројектне зоне

3.17. Укључивање заинтересованих страна

Принципи и процедуре ЈППС и КС су развијени да испуне еколошку и социјалну политику ЕБРД-а (мај 2019.), захтев за перформансе (ПР)10 „Доступност информација и ангажовање заинтересованих страна“, да идентификују људе или заједнице на које би пројекат могао утицати. као и друге заинтересоване стране; да омогуће смислене консултације са заинтересованим странама о еколошким и социјалним питањима која на њих могу потенцијално да утичу, благовремено давање одговарајућих информација и обавештења о времену и местима на којима су информације доступне док заинтересоване стране још увек могу утицати на развој пројекта; да се одрже консултације са заинтересованим странама током свих фаза пројекта, а започињући што је раније могуће током планирања и припреме пројекта; спровођење поступка којим људи могу да поднесу коментаре и жалбе (механизам за притужбе); омогући одржавање конструктивног односа са актерима на трајној основи, кроз значајно ангажовање током имплементације пројекта и посебне одредбе које се примењују на рањиве групе.

3.18. Здравље и безбедност радника и становника

Безбедност и здравље на раду су регулисани Законом и углавном усклађени са

Европским стандардима

3.19. Безбедност саобраћаја и црне тачке на путу

Лоше стање постојећег коловоза предметне деонице аутопута значајно утиче на безбедност саобраћаја.

4. ПОТЕНЦИЈАЛНИ УТИЦАЈИ НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

У току реализације пројекта, утицаји на животну средину ће представљати последицу присуства радне снаге и грађевинске механизације, као и природе грађевинских радова на локацији, који су ограничени на подручје извођења грађевинских радова и околину.

Побољшање државног пута IA-A1 Хоргош – Нови Сад неће представљати значајан ризик по животну средину. Поред тога, искључиви циљ овог пројекта је унапређење ефикасности транспорта. У том смислу, типови утицаја на животну средину су ограничени (односно утицаји на животну средину су директно везани за просторно ограничене активности на побољшању предметне деонице државног пута А1, док њихов обим остаје незнатан (локализовани утицаји, без значајних ефеката у току будуће експлоатације). Узимајући у обзир природу предложеног пројекта, предвиђа се да се негативни утицаји на животну средину могу очекивати искључиво у фази извођења радова. Аспекти безбедности и здравља на раду су такође узети у обзир.

У ширем смислу, типови утицаја на животну средину у фази извођења пројектом предвиђених радова, могу бити следећи:

- **Загађење земљишта и воде:** у току извођења грађевинских радова, приликом употребе грађевинске механизације, постоји могућност загађења земљишта услед случајног изливања мазива и горива из грађевинских машина. Поред тога, на подручју извођења грађевинских радова долази до акумулације грађевинског отпада, који – уколико се не одложи на адекватан начин – може да изазове негативне последице. Грађевински радови који се изводе у речном кориту могу да проузрокују привремено замућење водотока.
- **Флора и фауна:** грађевински радови на побољшању пута могу изазвати мање утицаје на биљни и животињски свет, али не могу битно утицати на еколошки потенцијал и еколошке коридоре на ширем подручју
- **Одлагање материјала из ископа и грађевинског отпада.** У току радова на побољшању пута, обично долази до акумулирања грађевинског отпада и земљаног материјала.
- **Деградација терена и ерозија земљишта.** Утицаји на вегетативни покривач ће бити краткорочни и локализовани на уском подручју на коме ће се реализовати предметни пројекат.
- **Утицаји везани за привремене приступне путеве и зоне рада.** Успостављање привремених земљаних путева за приступ зонама рада, као и привремених депонија за одлагање материјала из ископа, може допринети емисији прашине и деградацији околног терена.
- **Бука и вибрације** у току извођења радова и привремено загађење ваздуха (прашина) је везано за транспорт грађевинских материјала и камионски саобраћај. Ови утицаји настају у току извођења радова на побољшању пута и имаће краткорочни ефекат. Ефекти укључују прашину насталу услед активности извођења радова, буку у току ископа ровова, потенцијалне вибрације услед рада тешке механизације, повећан обим саобраћаја на неким деловима путева, и др.
- **Безбедносни ризици извођења грађевинских радова.** Не очекују се значајни ризици у току извођења радова предложених пројектних елемената, све док се поштује адекватна пракса извођења радова и примењују безбедносне процедуре.
- **Утицај на културно-историјске и археолошке споменике.** Током реализације пројекта не очекују се наилазци на археолошке или културне ресурсе.

4.1. Потенцијални утицаји пројекта према фазама извођења радова

Не очекују се значајни негативни утицаји на природну животну средину у фази извођења радова и током експлоатације предметних деоница аутопута. Насупрот, сматра се да ће утицаји на животну средину у фази експлоатације бити изузетно позитивни, с обзиром да овај пројекат има за циљ подизање нивоа услуге и олакшану саобраћајну комуникацију са значајним дестинацијама на ширем пројектном подручју, без ризика по животну средину, људе и њихову имовину.

Пројектни утицаји према фазама извођења радова су приказани у следећој табели:

Фаза	Тип утицаја
Фаза извођења радова	Контаминација и ерозија земљишта Емисије прашине Бука Загађење земљишта и ваздуха Утицај на акватички еко-систем Деградација приобалне вегетације изазване извођењем радова Ризик по људе и/или животиње због неограђеног, или необележеног градилишта. Ризик по безбедност и здравље на раду, радника на услед потенцијалне појаве клизишта.
Фаза експлоатације	Незнатан утицај на животну средину на пројектној Позитиван утицај у смислу превенције ризика по животну средину, људе и имовину
Ниво негативног утицаја	Минималан уз примену мера ублажавања

Већина утицаја на животну средину је привременог карактера, и они престају након завршетка радова . Због релативни ниског нивоа утицаја на животну средину, овај пројекат припада Б категорији у смислу степена осетљивости животне средине, према категоризацији међународних финансијских институција.

Овај План управљања заштитом животне средине и социјалним питањима, односи се на фазу извођења радова, и његова имплементација је будућа обавеза Извођача. Током извођења грађевинских активности, може доћи до поремећаја одвијања саобраћаја, оштећења на приступним путевима, стварања буке, прашине, отпада и загађења ваздуха, утицаја на земљиште, воду, биљни и животињски свет. Радови који се обављају ван локације градилишта, као што су каменолом, асфалтна база и позајмишта могу да доведу до локалних негативних утицаја и зато је неопходно, да се и тим радовима правилно управља.

4.1.1. Остали позитивни утицаји пројекта

Побољшање десне траке државног пута IA-A1 Норгош – Нови Сад ће довести до побољшања у социјалној, здравственој и економској сфери, као и позитивно утицати на становништво и локалне заједнице у оближњим општинама. Искуства са сличних пројеката показују да ће овај пројекат донети многе позитивне социјалне ефекте кроз стварање услова за пораст стандарда становништва у скоро свим областима (образовање, заштита здравља, ново запошљавање).

Уколико се неки од незапослених запосле, или уколико ново запошљавање буде утицало на ниво незапослености, пројекат ће створити позитивне социјалне ефекте у смислу смањења социјалних давања, односно помоћи незапосленима.

4.1.2. Потенцијални негативни утицаји на животну средину

Сумарни приказ кључних утицаја на животну средину у фази извођења радова и препоручене мере за ублажавање ових утицаја су дати у наредној табели:

Утицај на животну средину	значај	коментар
утицаји на коришћење земљишта/насеља	низак	Током реализације пројекта, неће бити новог заузимања земљишта
подземне и површинске воде	низак	Због мале количине воде која одводњавањем може доћи до постојећих водотока, негативан утицај је минималан или занемарљив
квалитет ваздуха	низак	Привремени утицај
флора и фауна (заштићена подручја и врсте)	низак	У току извођења радова може да дође до минималних губитка или оштећења вегетације, губитка, оштећења или поремећаја система фауне. Утицај може бити ограничен или ублажен применом мера за ублажавање утицаја на животну средину. Неће бити негативних утицаја на заштићена подручја услед природе радова.
бука	низак	Привремени утицај
приступне тачке укрштања главног и локалних путева	низак	Рехабилитација неће утицати на постојеће тачке укрштања.
управљање земљиштем	низак	Уз примену одговарајућих мера поступања са отпадом
отпад	низак	Осигурано кроз управљање отпадом – План управљања отпадом и отпадним водама биће припремљен и реализован
кумулятивни утицаји итд.	низак/ средњи	Током извођења радова на рехабилитацији, привремено се може изазвати благи пораст нивоа буке и концентрације загађујућих материја у ваздуху

Могући утицаји као последица привремених грађевинских активности ће се, између осталог, састојати од: оштећења приступних путева, буке, отпада и прашине; емисије у ваздух; потенцијалних утицаја на тло и водне ресурсе; кратког поремећаја околних екосистема, и тренутне узурпације суседних насеља кроз разне пројектне и оперативне активности.

Од активности које нису директно на градилишту издвајају се: операције на каменоломима и позајмиштима које ако се не управља правилно, могу довести до локалних негативних утицаја. Камп извођача радова може бити потенцијални извор привремених негативних утицаја.

4.1.3. Утицај у току грађења

Потребно је нагласити да загађења, која се јављају током рехабилитације, нису трајна. Након престанка извођења радова, уз предузимање потребних мера заштите, те појаве би биле смањене, односно с временом би потпуно нестале. При извођењу грађевинских радова на траси, постоји одређени број активности које могу проузроковати негативне утицаје на режим тока и квалитет вода:

- Грађевински радови (дубоки ископи, уништавање и скидање природног површинског слоја, и друго). На тај начин могући су поремећаји природних праваца прихрањивања, а уједно скидањем површинског слоја и стварањем нових сливних површина, замућена или на други начин онечишћена вода брзо се дренира у подземље, као и у површинске воде.
- Грађевинске машине – потенцијална опасност од просипања или акцидентних изливања нафте и нафтних деривата, одбацивање моторних уља и сличног отпада.
- Неконтролисано депоновање ископаног материјала, смештај база за механизацију или асфалтних база у близини површинских вода.
- Коришћење неприкладних материјала за градњу.
- Неконтролисано одвођење санитарних вода на местима база за смештај радника, где су могућа и загађења од процеса припреме хране, као и санитарних чворова.

4.1.4. Утицај у току експлоатације

У фази експлоатације пута логично је очекивати да ће загађење вода првенствено бити последица следећих процеса:

- таложење издувних гасова;
- хабање гума;
- деструкција каросерије и процеђивање терета;
- просипање терета;
- одбацивање органских и неорганских отпадака;
- таложење из атмосфере;
- доношење загађења ветром;
- развејавање услед проласка возила.

Загађења која су последица наведених процеса по својој временској карактеристици могу бити стална, сезонска и случајна (акцидентална).

Стална загађења везана су, првенствено, за обим, структуру и карактеристике саобраћајног тока. Последица одвијања саобраћаја је перманентно таложење штетних материја на коловозној површини и пратећим елементима попречног профила, које се код појаве падавина спирају. Ради се пре свега о таложењу штетних материја из издувних гасова, уља и мазива, хабању гума и коловоза, хабању каросерије и сл.

Сезонска загађења су везана за одређени годишњи период. Типичан пример ове врсте загађења је употреба соли за одржавање пута у зимским месецима. Ова врста загађења карактеристична је по томе што се у врло кратком временском периоду, који обухвата сољење коловоза и последице отапања, јављају велике концентрације соли натријума и калцијума.

Случајна (акцидентална) загађења најчешће настају због транспорта опасних материјала. Најчешће се ради о нафти и њеним дериватима, мада није редак случај да долази и до хаварија возила која транспортују врло опасне хемијске производе. Оно што у овом случају представља посебан проблем је чињеница да се ради о готово тренутним врло високим концентрацијама које се ни временски ни просторно не могу предвидети.

Последица тога је да се са становишта заштите морају штитити врло широки појасеви, најчешће зоне за водоснабдевање, али не ретко и површинске воде I и II категорије.

4.1.5. Потенцијални негативни утицај на водотокове

Током радова на побољшању десне стране државног пута IA-A1 Хоргош – Нови Сад може доћи до загађења воде у попречним и подземним водотоковима у случајевима да се догоди отицање запрљане воде са градилишта, истицање горива и мазива из грађевинске механизације и услед неконтролисаног отока санитарних вода са градилишта и зоне кампа .

Што се тиче могућег загађења након завршетка радова, они су ограничени само на евентуална акцидентна загађења која су на путевима најчешће присутна у случајевима саобраћајних удеса возила која транспортују нафтне деривате и друге опасне материје.

У том случају, као што је дефинисано од стране Министарства унутрашњих послова и у Закону о водама, примењују се процедуре за реаговање у инцидентним ситуацијама.

У току извођења радова на побољшању пута и његовом каснијом експлоатацијом, може доћи до привременог и трајног загађивања површинских и подземних вода. Ови проблеми су нарочито наглашени у случајевима акцидентних загађења

Изливање горива и мазива се може, у већини случајева, јавити у кампу Извођача и на манипулативним површинама на којима се одржава и пере опрема и грађевинска механизација. Отекла запрљана вода треба да буде третирана на сепаратору адекватне величине пре испуштања у реципијент. Уколико се појави било какво изливање у било ком делу пројектне области, Извођач радова је дужан да ублажи проблем употребом апсорбујућих материјала, као што су упијајуће простирке / тканине, или песак, као и да уклони слој загађеног земљишта и одложи га на одобрену локацију, у складу са законом. Очекује се да ће локално становништво у широј зони пројекта бити током радова изложено мањем загађењу ваздуха и буци. Бука проузрокована радовима има привремени карактер.

4.1.6. Потенцијални негативни утицај на квалитет ваздуха

Квалитет ваздуха на локалу може претрпети мање и привремено погоршање због прашине настале услед саобраћаја на градилишту, а повећани нивои азотних оксида (NOx) и сумпорних оксида (SOx), који се налазе у издувним гасовима грађевинске механизације, представљају главне загађиваче. Прашина може да се накупи на вегетацији, на усевима, околним објектима, и може делимично да проузрокује негативне утицаје.

4.1.7. Могуће загађење земљишта

Када посматрамо утицај на земљиште, издвајају се две битне фазе које се односе на фазу радова на побољшању пута и фазу експлоатације.

Разликујемо два вида утицаја које проузрокује фаза радова на побољшању пута: загађење земљишта и деградација земљишта.

До загађења земљишта у овој фази може доћи услед неправилне манипулације нафтом и њеним дериватима која се користи за грађевинску механизацију и друга постројења у току радова на побољшању пута, прања возила и механизације изван за то предвиђених и уређених места, неадекватно уређеног градилишта и другим активностима које се не спроводе по препорукама техничких мера заштите у току радова на побољшању пута.

Проблематика утицаја на земљиште (деградација) првенствено се огледа у потребама за транспортом великих количина грађевинског материјала као и потребом за отварањем позајмишта или депонија. Други важан чинилац у овој фази је и неизбежна потреба да се са великих површина скине горњи слој земљишта. Сам процес радова на побољшању

пута карактерише се обимном механичком стабилизацијом у коридору трупа и на местима где се формирају привремени приступни путеви, која може на појединим осетљивим деловима утицати на читав систем параметара земљишта првенствено у смислу његове водопропустљивости, садржаја ваздуха у земљишту и сл.

С обзиром на обим планираних радова, претпоставка је да Извођач неће имати потребе за формирањем сектора за прање возила и базе за раднике, те се не очекује значајно загађење током радова на побољшању пута.

У фази експлоатације пута загађење земљишта ће углавном бити последица следећих процеса: загађење од атмосферских вода са коловоза, таложење из издувних гасова, одбацивање органских и неорганских отпадака, просипање терета, таложење из атмосфере честица доношених ветром, развејавање услед кретања возила.

Загађење земљишта првенствено зависи од:

- система одводњавања пута;
- саобраћајног оптерећења и структуре саобраћајног тока;
- конфигурације околног терена и његове пошумљености;
- загађење земљишта од прскања приликом проласка возила су при томе ограничена на узак појас уз ивицу пута;
- расипање материјала са коловоза у току сувог периода услед ваздушних струјања због проласка возила такође је сконцентрисано на узак појас уз ивицу пута;
- таложење из атмосфере присутно је на удаљеностима од чак неколико стотина метара, што за сада није могуће дефинисати као ни конкретне законитости које би могле послужити за квантификацију ових појава.

На основу предвиђеног саобраћајног оптерећења на овој деоници, долази се до закључка да у редовној експлоатацији неће доћи до значајнијег повећања загађујућих материја у земљишту.

4.1.8. Потенцијални утицаји на флору

Овакви пројекти могу имати штетан утицај на околну флору у фази извођења. Ти утицаји се јављају у виду ломљења грана, скидања коре са дебла при кретању механизације, оштећења кореновог система, крчења вегетације, итд. Техничком документацијом није предвиђено крчење, нити сеча стабала.

4.1.9. Потенцијални утицаји на културна добра

На траси предметне деонице пута не налазе се значајна културна добра нити археолошки значајне локације под било каквим степеном заштите.

4.1.10. Потенцијални кумулативни утицаји

Предметни пројекат неће довести до кумулативних ефеката. Имплементација ESMP-а ће довести до минимизације утицаја на локално становништво и живи свет, који могу довести до кумулативних негативних ефеката.

4.1.11. Остали утицаји

- социјални утицаји: у фази рехабилитације узимају у обзир друштвено - економске конфликте, укључујући здравље и безбедност. Укључени су сви привремени објекти који се користе за активности које доводе до краткорочних утицаја, као што су каменоломи и позајмишта, места одлагања вишка земљишта и асфалтне базе.

Очекује се да ће утицаји ове врсте активности престати када Извођач заврши Пројекат и напусти локацију;

- чврст отпад: очекује се да ће активности на побољшању државног пута генерисати одређену количину чврстог отпада, који се прикупља на градилишту и транспортује на депонију (коју одређује локална заједница у договору са извођачима), ван зоне градилишта.

5. ПЛАН УПРАВЉАЊА ЗАШТИТОМ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И СОЦИЈАЛНИМ ПИТАЊИМА

Утицаји на животну средину за пројекат побољшања државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад (десна страна) биће незнатни и реверзибилни. Неопходно је, да се правилно спроводе мере за ублажавање које су дате у Плану управљања заштитом животне средине и социјалним питањима, а односе се на фазу пројектовања, изградње и експлоатације. ESMP се састоји од Плана за ублажавање и Плана мониторинга и заснован је на врсти утицаја на животну средину, њиховом обиму и трајању. Предузеће „Коридори Србије“ руководи пројектовањем, надзором и извођачем радова на примени ESMP-а.

5.1. План за ублажавање утицаја

У Плану за ублажавање, наведени су утицаји на животну средину и мере за ублажавање које треба применити током пројектовања, радова на побољшању и експлоатације пута (Прилог 1).

План је усклађен са мерама заштите животне средине наведеним у **Пројекту техничких мера заштите животне средине**, Књига 7 Техничке документацији побољшања државног пута IA-A1 (E-75), Хоргош – Нови Сад (десна страна), деоница од km 1+125 до km 14+800 и од km 27+850 до km 54+175, укупно L=40 km, ширине 11m, израђеној од стране „Танграм Пројект“, „МХМ Пројект“, „ДБ Инжењеринг“ и „Геотехника НС“ у новембру 2019. године. (у даљем тексту **Књига 7**)

У њему су наведене локације, време, одговорност за примену плана и надзор. Трошкови мера ублажавања укључени су у цену радова. Обавеза Извођача је да спроводи мере за ублажавање утицаја на животну средину, да их укључи у укупне трошкове, да ради у складу са националним законима, стандардима Европске Уније и захтевима зајмодавца.

5.1.1. Мере заштите тла

Адекватна заштита укључује следеће активности којима је за циљ смањење степена деградације и загађења земљишта:

- тачно утврдити места кретања и паркирања возног парка. Ово се чини ради спречавања додатног збијања тла. Уз то, места на којима је дошло до изливања нафте или сличних материја се морају физички отклонити и однети на депонију.
- прање машина и остале радове извршити на тачно одређеним местима.
- забранити отварање неконтролисаних приступних путева градилишту.
- изван путног појаса, одређене површине се не могу користити као привремена или стална места одлагања, паркирања, оправке машина, позајмишта и сл.
- отпадни материјал који настаје на самом градилишту однети на тачно одређеној регистрованој депонији која се након завршетка радова мора рекултивисати.
- извршити рекултивацију новостворених позајмишта по унапред дефинисаном плану који треба урадити након експлоатације позајмишта.
- приликом уређења терена евидентирати места која захтевају посебну заштиту од ерозије и применити прописане мере спречавања тог процеса. Ово се односи на места

испод надвожњака, која се морају обложити чврстим материјалом. Исто важи и за насипе поред водотока.

- ради спречавања заслањивања земљишта, количину соли потребну за зимско одржавање пута свести на најмању могућу количину.
- травни откос дуж аутопута не користити за исхрану стоке.
- уколико дође до нежељеног изливања одређених материја на већ изграђеном путу, загађено земљиште скинути, однети до депоније и заменити новим слојем.
- избегавати употребу јаким хемијских средстава ради фитолошко-ентомолошке заштите биљака.
- избегавати употребу хербицида за уклањање корова у оквиру путног појаса.
- озеленити косине усека и насипа ради спречавања ерозије.
- Због присутног загађења земљишта тешким металима услед експлоатације аутопута, забрањено је на удаљености 30 м од ивице пута садити културе које ће се користити за исхрану људи и животиња

5.1.2. Мере заштите флоре и фауне

Од заштићених природних добара на предметном простору издвојена су следећа:

- Специјални резерват природе „Селевењске пустаре“, (Сл.гласник РС, бр.37/97)
- Специјални резерват природе „Лудошко језеро“, (Сл.гласник РС, бр.56/94)
- Парк природе „Камараш“ (Парк природе «Камараш» стављен је под заштиту Одлуком Скупштине општине Кањижа као природно добро III категорије. Одлука је објављена у Службеном листу општине Кањижа бр.4 од 18. маја 2005. године.)

Мере заштите флоре у оквиру заштићених природних добара (Књига 7):

У оквиру првог и другог степена заштите, за сва постојећа заштићена природна добра, део мера је следећи:

На целом подручју резервата забрањено је:

- изградња објеката,
- спровођење свих радова који би довели до промене водног режима,
- отварање позајмишта песка и соталих радова који би могли довести до промене морфологије терена и стабилности екосистема,
- употреба хемијских средстава,
- уношење алохтоних врста биљака и животиња,
- пошумљавање,
- сакупљање биљних и животињских врста,
- паљење треске и травног покривача,
- вожња моторима и организовање трка,
- депоновање смећа и отварање депонија као и физичко и хемијско загађење,
- сви други видови угрожавања природних реткости и њихових станишта,
- палити ватру и сл.

Поред наведених мера заштите потребно је спровести и следеће:

- избегавати смештање депонија, градилишта и позајмишта на постојећим биотопима.
- искључити употребу хербицида у отклањању коровских врста при заснивању травњака дуж косина насипа пута.
- изградњом планираног зеленила повећаће се богатство биотопа које је сада на ниском нивоу. Међутим, треба избегавати стварање нових богатих станишта дуж самог аутопута која би привлачила животињске врсте и довела до повећања морталитета њихових популација. Сами засади дуж пута добар су биолошки потенцијал па могу послужити и за убирање семена ради производње биљака отпорних на тешке станишне услове.
- садња врста у сврхе исхране не сме се вршити у појасу од 50 м од ивице аутопута. На удаљености тек од 100 м може се сматрати да нема негативних утицаја аутопута на засађене културе.

Конечно, потребно је предвидети да током извођења радова буду предузете све мере предострожности како би се стабла/дрвореди уз деоницу/трасу или непосредној близини максимално заштитила и сачувала од могућег оштећења или на било који други начин нарушила њихова битна својства.

5.1.3. Мере заштите од буке

У циљу заштите локалног становништва од буке, није дозвољено извођење радова у току ноћних сати.

5.1.4. Мере заштите непокретних културних добара и археолошких налазишта

Предвиђене су само опште мере заштите дефинисане Законом о културним добрима, обзиром да на траси нема регистрованих културних добара.

Од посебно дефинисаних мера у условима надлежног завода издваја се следеће:

- Извођач је дужан да у случају проналаска археолошких локалитета или археолошких предмета, без одлагања прекине радове и предузме мере да се налаз не уништи. Не оштети и да се сачува на месту и положају у коме је откривен, као и да у року од 24 часа о томе обавести Покрајински завод за заштиту споменика културе из Новог Сада.
- У случају проналаска археолошких локалитета или археолошких предмета инвеститор објекта је дужан да обезбеди средства за истраживање, конзервацију и презентацију откривених добара.

5.1.5. Организација градилишта и мере безбедности и заштите на раду

Извођач је у обавези да уради План организације градилишта и да га се придржава. Локацију објекта (складишта, радионице, асфалтна и бетонска база и друге) одобрава стално присутни инжењер.

Елаборат еколошког уређења градилишта и адекватне мере безбедности и заштите на раду дати су у Књизи 7 Техничке документације пројекта.

У избору локације и организацији градилишта треба испунити следеће услове:

- привремене локације за складиштење потребног грађевинског и другог материјала и опреме, лоцирати ван простора са високом вегетацијом, као и плавних зона реке, и ограничити искључиво на време трајања радова;
- обезбедити привремене или трајне локације (постојеће уређене комуналне објекте/депоније) за одлагање и депоновање шута и другог отпадног материјала у било ком стању, као и комуналног отпада насталог у току извођења радова. Забранили одлагање/депоновање у непосредној близини водотока;
- након завршетка радова, све површине које су на било који начин деградирале грађевинским радовима што пре санирати;
- приликом извођења радова строго се придржавати предвиђене трасе и коридора око ње, како земљани радови и употреба машина не би оставили последице по простор. Такође, користити постојећу путну мрежу у циљу спречавања фрагментације станишта;
- при извођењу радова на траси пута која је непосредно уз водоток, предвидети максимално очување корита, обала и приобалне вегетације;
- дуж трасе пута забрањено је сервисирање возила и машина. Ако настане хаварија и дође до просипања уља, горива и мазива извршити санацију те површине и вратити је у првобитно стање од пре хаварије;

- на деловима где деоница пролази кроз насељена места, радове треба изводити само током дана, како би се смањио утицај буке на локално становништво;
- поставити заштитне ограде и пешачке прелазе на местима где је то потребно;
- одредити локације за постављање контејнера за привремено депоновање комуналног отпада који настаје током извођења радова;
- објекти Извођача треба да заузимају што мању површину како би се избегло непотребно уклањање вегетације. Све објекте оградити заштитном оградом;
- градилиште треба да има одговарајуће одводњавање. Уколико постоје посебна места која се користе за прање возила, радионице и складишта за гориво, одводњавати их према сепаратору уља и других лаких течности;
- горивом треба да рукују само обучени радници који могу да уклоне последице случајног просипања;
- сва отпадна уља, филтери за уља и гориво треба одлагати на сигурним местима.
- санитарне отпадне и загађене воде испуштати у водонепропусне септичке јаме или третирати пре испуштања у систем површинских водотокова, у складу са Законом о водама (Сл. Гласник РС, 30/10, 93/12 и 101/16);
- извођач радова, треба да обезбеди мере заштите, којима се спречава ерозија земљишта, и да примени методе, којима се смањује отицање атмосферских вода, које носе еродован материјал;
- избегавати ископавања и рад са машинама када је земља влажна;
- по завршетку радова, благовремено уклонити механизацију, грађевински материјал, контејнере и осталу опрему;
- приликом затварања градилишта, сво контаминирано земљиште треба ископати и заменити новим слојем земљишта;
- по завршетку радова, култивисати терен на свим угроженим местима, применом одговарајућих биљних врста, које су биолошки прилагођене за дате климатске услове, отпорне на аерозагађење и визуелно прикладне за околни простор. Избегавати инвазивне врсте као што су: багрем, багремац, негундовац, кисело дрво, амерички јасен и избегавати алергене врсте као што су тополе.
- у случају акцидента, обавестити Министарство заштите животне средине и поступити по упутствима надлежне инспекције.

Предузеће „Коридори Србије“ д.о.о. преко консултаната за надзор проверава да ли су у План организације градилишта укључени захтеви из Плана управљања заштитом животне средине и социјалним питањима и Плана управљања безбедношћу на раду.

5.1.6. Мере заштите површинских и подземних вода

Пројектант није предвидео пречишћавање отицаја са коловоза у зони постојећих водотока, обзиром да није предвиђено профилисање упојних канала, као ни изградња бетонских канала којима би се вода контролисано прикупљала и одвела до крајњег реципијента.

У случају хаварије, тј. нежељеног изливања одређених материја на већ изграђеном путу, Студијом о процени утицаја на животну средину урађеној у оквиру Идејног пројекта, као и Главним пројектом техничких мера заштите предметне деонице Аутопута, предвиђено је скидање слоја загађеног земљишта, одвоз на одговарајућу депонију и замена скинутог слоја земље новим.

Генерално, потребно је предвидети следеће опште мере заштите вода:

- при извођењу радова на траси пута која је непосредно уз водоток, предвидети максимално очување корита, обала и приобалне вегетације;
- градилиште треба да има одговарајуће одводњавање. Уколико постоје посебна места која се користе за прање возила, радионице и складишта за гориво, одводњавати их према сепаратору уља и других лаких течности;
- санитарне отпадне и загађене воде испуштати у водонепропусне септичке јаме или третирати пре испуштања у систем површинских водотокова, у складу са Законом о водама (Сл. Гласник РС, 30/10, 93/12 и 101/16);
- у случају акцидента, обавестити Министарство заштите животне средине и поступити по упутствима надлежне инспекције.

Техничком документацијом није предвиђена регулација водотока.

5.1.7. Извођачев План заштите животне средине

На основу ESMP-а, Извођач припрема Извођачев План заштите животне средине, и оба морају да буду одобрена од стране Инвеститора, „Коридори Србије“, и од стране финансијера пројекта. Извођач ће бити обавезан да га се придржава и да га примењује уз стално надгледање спровођења плана од стране Консултанта за надзор над извођењем пројекта на градилишту.

Извођач је обавезан да има квалификовану и искусну особу у свом тиму, која ће бити одговорна за усклађеност између извођења радова, животне средине и ESMP-а. Предузеће „Коридори Србије“ треба и независно да прати радове, и уколико се уочи нека неправилност, то се преноси стално присутном Надзору, а он даље Извођачу.

Извођачев План заштите животне средине обухвата следеће:

1. *План управљања градилиштем* - садржи процедуре за постављање и функционисање градилишта у циљу очувања локалне заједнице и природних ресурса.
2. *Распоред на градилишту* - опис и распоред подручја, са опремом за одржавање и складишних објеката мазива и горива, укључујући удаљености од водених површина;
3. *План управљања складиштењем уља и горива* - процедуре за складиштење, превоз и коришћење уља и горива, пуњење постројења и машина, процедуре за смањење ризика загађења воде и земљишта. Возила која служе за досипање горива носиће одговарајућу опрему помоћу које је могуће одмах покупити просуто гориво. Све категорије просипања се пријављују у складу са Планом;
4. *План управљања отпадом* - садржи детаље привременог складиштења отпада, пренос отпада и третман пре коначног одлагања или рециклаже. За складиштење отпада у чврстом и течном стању, да се користе лиценцирани објекти, и обавезно је да се прати сав отпад који напусти градилиште, у складу са надлежностима. Као део Плана, од Извођача се очекује да направи обрасце по којима се успоставља ланац одговорности за отпад по напуштању градилишта. Према томе, контролор отпада ће задржати један примерак обрасца, возач има копију, којом обезбеђује да сав пописан терет завршава на депонији. Извођач ће чувати све записнике за потребе ревизије.
5. *План управљања канализацијом и отпадним водама*
6. *План управљања земљиштем* - мере које треба предузети како би се минимизирао ефекат ерозије, мере којима се смањује губитак плодности горњег слоја земљишта, транспортни путеви и депоније;

7. *Бука* - сва опрема треба да буде лиценцирана и одобрена у складу са стандардима Европске Уније. Ово важи за све машине, возила и градилишта где бука и вибрације утичу на осетљиве рецепторе. У складу са Законом о заштити од буке („Службени гласник РС“, 36/09, 88/10), Извођач је одговоран да обезбеди да бука и вибрације не утичу на локално становништво. Радови треба да буду ограничени на период од 07:00 до 19:00.
8. *План смањења утицаја прашине* - током извођења радова, када се може створити прашина, Извођач ће пратити услове на месту извођења, и примену мера контроле прашине, које укључују смањење саобраћаја током побољшања пута и прскање водом на изложеним површинама;
9. *План локације ископавања и вађења материјала* - садржи мере санације које треба реализовати за подручја позајмишта и приступних путева, након завршетка пројекта;
10. *План управљања радовима на реци* - обухвата процедуре и планове за очување водених станишта и риба током радова на реци.
11. *План за хитне одговоре* - садржи процедуре за реаговање у ванредним ситуацијама у случају несреће или већих акцидената, како би се заштитили људи, имовина и природни ресурси. Треба навести коју опрему треба доставити на лице места, како би се ублажиле последице просипања загађујућих материја.
12. *План рекултивације* - чишћење и рекултивација градилишта и уклањање објеката Извођача. Извођач радова одговоран је за чишћење градилишта. Ово укључује уклањање свих отпадних материјала, машина и контаминираног земљишта. У складу са Законом о управљању отпадом ("Службени гласник РС", 36/09, 88/10, 14/10), Извођач ће разрадити план за предају, продају или уклањање свих возила и машина како би се уклонили са градилишта. Сва места на градилишту и подручја рада биће санирана, тако да могу бити враћена, што је ближе могуће, у претходно стање и служити њиховој претходној сврси. Ово укључује стабилизацију и пејзажно уређење свих градилишта. У складу са Законом о заштити животне средине ("Службени гласник РС", 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16), након завршетка радова, отпад не остаје на лицу места. Уколико Извођач не уклони отпад, предузеће „Коридори Србије“ има право да обустави исплату и организује чишћење, чији ће трошкови заједно са административним трошковима бити урачунати у коначну исплату.
13. *План жалби* - средства помоћу којих локално становништво и друга лица на која утиче овај пројекат могу скренути пажњу и упутити притужбе тј. начин на који и коме оне могу бити упућене (Прилог 4, Жалбени механизам);

5.1.8. Безбедност на градилишту

Извођач треба да идентификује потенцијалне опасности пре почетка извођења радова. У одредбама за хитне одговоре, треба да буде укључен План безбедности на градилишту, који садржи предлог контакт особе, која је на располагању у случају акцидента. План безбедности градилишта, доставља се Надзорном органу који га одобрава.

- Извођач је у обавези да онемогући употребу дроге и алкохола на градилишту;
- У План безбедности градилишта Извођач радова треба да укључи одредбу за безбедно радно окружење и сигурносне мере и заштитну опрему за све раднике, укључујући опрему за руке, главу, очи и уши, као и заштитну обућу;
- У План безбедности градилишта укључити одредбу за прву помоћ која се пружа на лицу места и запослити обучену особу у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду ("Службени гласник РС", 101/05, 91/15);
- Извођач радова ће обезбедити радницима снабдевање пијаћом водом, тоалете, водом за прање;

- План управљања безбедношћу на раду, је неопходан како би се осигурале одредбе здравља и безбедности током радова на побољшању предметних деоница аутопута;
- Извођач је дужан да изврши све пројектне активности поштујући План управљања безбедности на раду и све српске законе и подзаконске акте који се тичу питања здравља и безбедности;

Предузеће “Коридори Србије” и Извођач заједно имају одговорност за извештавање и истрагу инцидента.

Услед повећаног кретања возила кроз насеља, треба водити рачуна и о безбедности локалног становништва. Извођач ће обезбедити да се свим возилима која пролазе кроз насељена места управља безбедно. Извођач радова треба да обезбеди:

- одржавање у безбедном радном стању свих камиона и опреме;
- адекватну обуку и одговорно понашање свих возача и руковооца машинама (прописано у Извођачевом Плану безбедности градилишта);
- покривеност церадама и обезбеђеност свих товара који потенцијално стварају прашину (нпр. ископана земља и песак);
- безбедност и моментално уклањање возача који се оглуши о било који од услова безбедности по локалну заједницу;
- поштовање ограничења брзине;

Пре почетка грађевинских радова, Извођач ће морати све горе наведене планове да достави, предузећу „Коридори Србије“ на одобрење. Након завршетка радова, обавиће се обнова градилишта, и Извођач је у обавези да локацију врати у претходно стање.

5.2. Фаза експлоатације саобраћајнице

У току експлоатације саобраћајнице, треба обратити пажњу на безбедност људи, користећи мере за успоравање саобраћаја у близини насеља и школа, побољшавање путне сигнализације и коловозних ознака и евиденција саобраћајних несрећа које се понављају на истим местима уз постављање ознака „црна тачка“.

Редовно одржавање пута обухвата: кошење траве, чишћење система за одводњавање, крпљење коловоза и разне поправке, заједно са редовним контролама и одржавањем дренажних структура. Сезонско одржавање, редовно одржавање сигурносних карактеристика и путоказа биће предузете по потреби. Главно одржавање, које обухвата асфалтирање и веће поправке, обично се планира за период од неколико година.

5.3. План праћења утицаја

Основне компоненте Плана праћења утицаја обухватају:

- Питање животне средине које треба пратити и средства верификације;
- Специфичне области, локације и параметри које треба пратити;
- Важећи стандарди и критеријуми;
- Праћење нивоа буке у близини насељених области;
- Праћење набавке материјала (провера важећих дозвола);
- Трајање, учесталост и процена трошкова мониторинга;
- Институционална одговорност за праћење и надзор;

Контролна листа (Прилог 2) за мониторинг припремљена је на основу овог ESMP-а и Књиге 7 Техничке документације пројекта. Контролну листу користи надзорни инжењер на терену. Потписане контролне листе доставиће се предузећу „Коридори Србије“, које ће бити одговорно за праћење и извештавање о усаглашености. „Коридори Србије“ ће имати Базу података жалби, која ће садржати све информације о жалбама примљеним од локалних заједница и других заинтересованих страна. То укључује: тип жалбе, место, време, радње које треба предузети за решавање ових притужби и коначан исход.

5.3.1. Мониторинг површинских водотокова

У фази радова на побољшању предметних аутопутних деоница као и током експлоатације саобраћајнице сливање коловозне воде у реципијент обавља се без пречишћавања. Обрада узоркованих елемената обавља се у лабораторији где се са технолошког аспекта добијају подаци о квалитету воде, као и закључци о њеним евентуалним променама.

Основни вид мониторинга заснива се на континуалном узорковању воде у реципијенту и на профилу пре испуштања. У реципијенту се посматрају два битна пресечна профила и то пре мешања са коловозним водама и после упуштања воде у водоток. Ради контроле овим пројектом су на деоници 1 планирана 5 таква места са по 2 контролна мерења односно код следећих канала: Камараш, Хоргош-Марантош, Добо, Арањшор и Кереш. На деоници 2 пројектом је планирано једно такво место са 2 контролна мерења односно код канала Чик.

Технолошки гледано, сви елементи тј. састојци штетних материја у води који су анализирани овим пројектом, биће обрађивани и у фази мониторинга. Свака евентуална промена биће уочена и анализирана, са сврхом мера предузимања. Основно је да тражени ток буде у класи ИИ што је установљено на основу Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у води и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр 67/2011, 48/2012 и 1/2016.); Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање ("Службени гласник РС", бр 50/2012).

5.4. Институционална примена и договори о извештавању

Предузеће „Коридори Србије“ д.о.о. је одговорна институција за спровођење пројекта у складу са Планом управљања заштитом животне средине и социјалним питањима и Планом праћења утицаја. Свакодневна имплементација пројекта и праћење његове усаглашености у надлежности је Надзорног органа пројекта.

Извођач ће обезбедити резултате „нултог мониторинга“ пре почетка радова, у току сопствене фазе мобилизације. Како би се осигурало да ће у фази извођења радова на побољшању десне стране аутопута IA-A1 Хоргош – Нови Сад Извођач извршити предложене мере ублажавања, Предлагач пројекта ће предузети следеће:

- Извођач радова је у обавези да припреми Извођачев план заштите животне средине и предузме мере за ублажавање еколошких последица као што је наведено у Плану ублажавања утицаја на животну средину (Прилог 1);
- Извођачу не треба дати накнаду за трошкове потребних мера за ублажавање и активности мониторинга у виду одређене ставке у укупној цени. Сматраће се, да је Извођач укључио ове трошкове у укупну цену.
- За непоштовање тражених мера за ублажавање утицаја на животну средину и активности праћења, Извођач ће добити одговарајућу казну у складу са одредбама Уговора за извођење радова.
- Експлицитно захтевати од Извођача радова, да запосли стручњака за животну средину. Извођач ће бити одговоран за спровођење мера за ублажавање утицаја на животну средину током побољшања предметних деоница аутопута и треба да запосли специјалисту за заштиту животне средине и социјалне утицаје пројекта који ће надгледати примену одговорности Извођача према заштити животне

средине. Он ће координирати између Извођача, предузећа „Коридори Србије“ и надлежног Министарства и бавиће се сваком од притужби у току реализације пројекта. Током реализације пројекта предузеће „Коридори Србије“ ће пратити усклађеност Извођача са одредбама ESMP-а. Предлаже се да Консултант за надзор пројекта запосли специјалисту за животну средину (са познавањем области грађевинарства и управљања заштитом животне средине), да помогне у надзору животне средине.

По завршетку пројекта, предузеће ЈП „Путеви Србије“ ће бити задужено за рад и одржавање предметне деонице аутопута. Рутинско и насумично праћење ће се предузети како је предвиђено у Плану праћења утицаја.

Предузеће „Коридори Србије“ је такође одговорно за:

- Примену захтева за заштиту животне средине које су дали: државни органи за заштиту животне средине, Међународне финансијске институције и друге институције, Закон о заштити животне средине ("Службени гласник РС", 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16 и 76/18);
- Примену захтева за заштиту животне средине кроз спецификације Извођача;
- Надзор пројекта преко консултантских услуга за надзор и спровођење пројекта;
- Надзор праћења утицаја на животну средину кроз консултантске услуге за праћење стања животне средине;
- Припрема коначних извештаја о животној средини.

Извођач радова, пре извођења радова, даће предлог за заштиту животне средине, укључујући и безбедност лица повезаних са радовима, у оквиру ESMP-а. Овај предлог биће размотрен од стране „Коридора Србије“ у циљу његовог прихватања. У том смислу, обратиће се пажња на:

- предузимање свих разумних корака да се заштити животна средина током отпочињања и престанка рада градилишта и да би се избегла оштећења или сметње за лица или имовину које произилазе из његовог постојања;
- одржавање услова безбедности за сва лица која имају право да буду на градилишту;
- обезбеђивање осветљења, чувара, ограде, знакова упозорења, контроле саобраћаја, гледајући да се заштите радови и др. имовина као и за безбедност и интересе јавности.

Надлежно Министарство за заштиту животне средине, имаће овлашћење за непосредну обуставу радова, ако учинак није у складу са стандардима и прописима заштите животне средине. Инспекција ће тада обавестити предузеће „Коридори Србије“ о обустави. Пројекат ће се накнадно допунити са повратним информацијама са јавног увида.

Извештавање

1. Извођач радова – предузеће „Коридори Србије“ д.о.о.

Извођач ће припремити своје извештаје о усаглашености са Планом управљања заштитом животне средине и социјалним питањима и Извођачевим планом заштите животне средине као кварталне Извештаје о напретку и доставља их предузећу „Коридори Србије“, на српском и енглеском језику, у штампаном облику и електронској форми.

Извођач радова достављаће кварталне извештаје предузећу „Коридори Србије“ у којима су документоване мере ублажавања и заштите животне средине, заједно са прописаним активностима мониторинга које се спроводе у току извештајног периода. Извођач радова водиће рачуна о квалитету животне средине, у складу са Планом ублажавања и праћења, који су саставни део ESMP-а.

Ако се деси било каква несрећа или угрожавање животне средине, извештавање ће бити извршено одмах. Извођач је дужан да обавести руководиоца пројекта и локалне власти о несрећи одмах након што се десила. У случају да руководилац пројекта не одговара на позив, Извођач је дужан да обавести предузеће „Коридори Србије“ о несрећи (број телефона +381113344148 или путем електронске поште на адресу: office@koridorisrbije.rs).

Извођач ће пратити квалитет стања животне средине у складу са Планом мониторинга који је саставни део ESMP-а и квартално ће извештавати предузеће „Коридори Србије“. Ови извештаји ће обухватити листу и објашњење свих предузетих активности на локацији и резултате теренског истраживања, као и препоруке за будуће активности на терену и мере заштите.

2. Консултант Надзора на Пројекту – предузеће „Коридори Србије“ д.о.о.

Закључци редовних активности мониторинга, укључујући и активности наведене у Плану мониторинга (Прилог 2), спроведени од стране Извођача, биће укључени у квартални извештај о напретку.

Ако се деси нека врста несрећног случаја или угрожавања животне средине, извештавање ће бити извршено одмах.

3. Предузеће „Коридори Србије“ д.о.о. – Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Европска банка за обнову и развој

Годишњи извештаји о животној средини, безбедности и здрављу, укључујући индикаторе за праћење и извештавање о спровођењу услова утврђених у ESMP-у, биће припремљени од стране предузећа „Коридори Србије“ д.о.о. и достављени на разматрање EBRD-у. EBRD ће прегледати извештаје и проверити њихов садржај кроз периодичне посете градилишту. „Коридори Србије“ ће обезбедити годишње извештаје Министарству за саобраћај и EBRD-у у смислу статуса спровођења мера ублажавања од стране Извођача, додатних мера ублажавања које треба да се реализују, случајеве непридржавања, приспеле жалбе локалног становништва, невладиних организација итд. и на који начин су се они обратили.

У случају смртних случајева или већих инцидената на градилишту, предузеће „Коридори Србије“ д.о.о. ће их одмах пријавити Банци која финансира деоницу пута.

6. УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Као што захтева Политика заштите животне средине и социјална политика EBRD-а, током припреме Плана управљања заштитом животне средине и социјалним питањима одржаће се јавне консултације. ESMP и остале информације везане за пројекат биће објављене јавности и доступне локалној заједници.

Канцеларија предузећа „Коридори Србије“ д.о.о.
--

Ул. Краља Петра бр. 21, Београд,

Центри на нивоу локалне заједнице	Град Суботица и општине Кањижа и Бачка Топола
Интернет страница - „Коридори Србије“ д.о.о.	http://www.koridorisrbije.rs

Детаљан извештај о процесу јавних консултација приказан је у Прилогу 5 овог документа и садржи списак идентификованих актера, који ће се ажурирати по потреби.

Консултације са корисницима ће се спроводити у фази извођења радова, а евиденција животне средине и социјалних питања као и притужбе добијене током консултација, посета на терену, неформалних дискусија, формалних извештаја итд, ће се пратити, евидентирати и чувати у канцеларији Пројекта у предузећу „Коридори Србије“ д.о.о.

Пре почетка рада, „Коридори Србије“ ће обезбедити информисање јавности преко:

- Новинских чланака у једном националном и у једном од локалних медија,
- Постера на главној огласној табли у свим месним заједницама потенцијално угрожених заједница,
- Обавештења на радију о преусмеравању саобраћаја,
- Обезбеђивања контакта са надлежним лицем које је именовано да ради са локалним заједницама.

Спроводиће се жалбени механизам, како би се на адекватан начин одговорило на приговоре из локалних заједница, спроводиле корективне мере и подносиоци жалбе били обавештени о исходу. Ово се примењује на све жалбе заинтересованих страна. Форма жалбе налази се у Прилогу 4, а у писаном облику биће доступна у центрима локалне заједнице.

Извештај о јавним консултацијама представљен је у Прилогу 5.

7. РЕФЕРЕНЦЕ

- Политика заштите животне средине и социјална политика, Европска банка за обнову и развој, април 2019.
- Техничко упутство о процени утицаја на животну средину за путни сектор, ЈП „Путеви Србије“, 2011.
- Пројекат побољшања државног пута IA – A1 (E-75) Хоргош – Нови Сад (десна страна), деоница од km 1+125 до km 14+800 и од km 27+850 до km 54+175, укупно L=40 km, ширине 11m, „Танграм Пројект“, „МХМ Пројект“, „ДБ Инжењеринг“ и „Геотехника НС“, новембар 2019.
- Идејни пројекат аутопута E-75, деоница Г.П. „ХОРГОШ“ – ФЕКЕТИЋ од km 1+125.00 до km 70+400.00 ЦПЛ, Нови Сад, 2003.
- Студија о процени утицаја на животну средину која је била саставни део пројектне документације Идејног пројекта
- Главни пројекат рехабилитације постојеће (десне) траке аутопута E–75 од ГП ”Хоргош” до Новог Сада, деоница: од km 1+125 до km 108+000”, ЦПЛ, Нови Сад, 2009.

ПРИЛОЗИ

Прилог 1 ПЛАН УБЛАЖАВАЊА

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
пре рехабилитације	Техничка документација			
	Техничка документација у конфликту са ESMP	Пројектант је у обавези да обезбеди претходне услове од Институција везано за питања заштите животне средине како би спречили ризике по животну средину током радова на санацији. Пројектант је у обавези да пројекат усклади са ESMP-ом.	Пројектант	Техничка контрола/ „Коридори Србије“
	локација и организација градилишта биће одобрена од стране „Коридори Србије“ д.о.о. и биће изабрана тако да:	-је ван обалског појаса водотока који се евентуално налазе у близини -не утиче на животну средину и локалну заједницу (бука, прашина, вибрације, итд.) -се налази изван простора са високом вегетацијом -се ограничи величина објекта на минимум како би се смањило непотребно уклањање вегетације -санитарне отпадне воде буду испуштене у водонепропусне септичке јаме или третиране пре испуштања у систем површинских вода у складу са Законом о водама („Сл.гласник РС“, 101/05) -се та места правилно дренирају, поплочане површине, укључујући и површине за паркирање возила, радионице и складишта горива одводњавају према сепаратору за воду и уље -кад год је могуће, ограничити заузимање површина и избећи деградацију горњег слоја земљишта -уклоњени материјал биће скупљен, одложен и/или поново коришћен према потреби - превенција ерозије тла на градилишту - извођач радова је одговоран за спровођење мера заштите од ерозије - извођач је дужан да ограничи обим ископавања како би се ублажила ерозија земљишта - извођач је дужан да примени методологију конзервације земљишта на осетљивим областима како би спречило или умањило отицање атмосферске воде која изазива ерозију материјала -извођач треба да избегава ископавање и рад са машинама у влажним теренским условима.	„Коридори Србије“ д.о.о. Извођач	„Коридори Србије“ д.о.о.
	избор локације за привремено насеље, у близини или у оквиру постојећих насеља	- држати минималну раздаљину (тампон зона) између градилишта и најближег насељеног места - узети у обзир утицај локалних услова (ветар) како би се избегли, смањили неповољни утицаји	Извођач	„Коридори Србије“ д.о.о.

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
	утицај на јавно здравље и социолошке околности.	-извођачевим планом управљања одређене су мере заштите на раду и заштите животне средине - планирати независно снабдевање водом и струјом као и амбуланту на градилишту		
	информисање заинтересованих страна	деталји предложене трасе пута, приступних тачака и безбедносних карактеристика, биће објављени на локацији планираних радова. Повратне информације од локалних актера ће се тражити и евидентирати. Доказ о разматрању тих информација, приложити у техничкој документацији	„Коридори Србије“ д.о.о. Пројектант - Консултант на изради техн.док.	Техничка контрола техн.док. „Коридори Србије“ д.о.о.
рехабилитација	планови управљања			
	Извођач припрема спровођење пратећих Планова описаних у ESMP-у, како би се обезбедило поштовање законске регулативе као и захтева зајмодавца: -организација градилишта -канализација и отпадне воде -земљиште -прашина -локација позајмишта, као и мере рекултивације за позајмишта и приступне путеве након завршетка пројекта -отпад и отпадне воде у складу са Законом о управљању отпадом („Сл. Гласник РС“, 36/09) -уља, горива и мазива -радови у водотоцима -хитни одговори -жалбени поступак -безбедност и ризици -безбедност на раду		Извођач	Стручни надзор/ „Коридори Србије“ д.о.о.
рехабилитација	улазак на градилиште			
	Сви радници и посетиоци на градилишту требају да буду упућени у План здравља и безбедности на раду као и о обавези ношења личне заштитне опреме.		Извођач	Стручни надзор/ „Коридори Србије“ д.о.о.
рехабилитација	набавка материјала			
	асфалтна база: прашина, дим, здравље и безбедност радника, поремећај екосистема	-користити постојеће асфалтне базе; -званично одобрење или важећа дозвола за рад	асфалтна база	асфалтна база

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
	каменолом: прашина, здравље и безбедност радника, поремећај екосистема	-користити постојеће каменоломе -званично одобрење или важећа дозвола за рад	каменолом	каменолом
	позајмишта песка и шљунка: поремећај речног корита, квалитет воде, поремећај екосистема	-користити постојеће позајмиште или куповати материјал на лиценцираним сепарацијама; -званично одобрење или важећа дозвола за рад	извођач или сепарација песка и шљунка	извођач или сепарација песка и шљунка
рехабилитација	транспорт материјала			
	асфалт: прашина, дим	- сви камиони треба да буду покривени -правилан избор извођачке механизације	превозник	превозник
	камен: прашина	овлажити камионски товар	превозник	превозник
	песак и шљунак: прашина	овлажити камионски товар	превозник	превозник
	управљање саобраћајном буком, издувним гасовима и загушењем на путу	-испука материјала у време са најмањим саобраћајним оптерећењем (9-14) -користити алтернативне путеве како би се избегле главне саобраћајнице -потребно је обезбедити адекватну сигнализацију места градилишта, како би се смањила могућност погрешног скретања возила	лице надлежно за транспорт превозник	лице надлежно за транспорт превозник
	могућност наиласка на археолошки локалитет	У случају наиласка на археолошки локалитет, Извођач је у обавези да одмах заустави радове и о томе обавести надлежни Завод за заштиту споменика културе и предузеће „Коридори Србије“	Извођач	Стручни надзор
рехабилитација	градилиште			
	штетни утицај буке на раднике и околно становништво	-ограничити активности на дневни рад -опрема са уграђеним пригушивачима буке, лиценциране и одобрене у складу са стандардима Европске Уније -звучне баријере код радова који праве буку и то дуже од једног дана на истој локацији. -бучну механизацију лоцирати што је даље могуће од стамбених објеката и других осетљивих рецептора.	Извођач радова	Стручни надзор

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
	прашина	-квашење проблематичних површина на градилишту -покривање ускладиштеног материјала као и ограничавање брзине возила -спровођење Плана управљања: мере за избегавање емисије прашине, укључујући коришћење привремених ограда; квашење проблематичних површина, прилаза, материјала и складишта током утовара и истовара, покривање возила која носе прашњаве материјале; прање возила, итд.	Извођач радова	Стручни надзор
	вибрације	-ограничити активности на дневни рад -ако постоји материјална штета на локалним кућама, зградама и инфраструктури (укључујући и приступне путеве) проузрокована радовима, штета ће бити компензована кроз пројекат уз обавезу и да се благовремено отклони - опрему за извођење земљаних радова лоцирати што даље од рецептора осетљивих на вибрације	Извођач радова	Стручни надзор
	поремећај саобраћаја током грађевинских активности	-План управљања саобраћајем са одговарајућим мерама за преусмерење саобраћаја, које се лако уочавају и прате, укључујући и помоћ саобраћајне полиције -израда Плана управљања саобраћајем којим се успоставља ограничење брзине за грађевинска возила и организује саобраћај тако да се у највећој мери обавља ван насељених подручја -током извођења радова, максимално искористити постојећу мрежу саобраћајница и избегавати изградњу нових путева за привремено коришћење, чиме би се додатно повећала фрагментација простора -локално становништво информисати о планираним радовима	Извођач радова	Стручни надзор
	смањен приступ активностима у појасу пута	обезбедити сталан алтернативни приступ активностима у појасу пута	Извођач радова	Стручни надзор
	безбедност возила кад/где нема грађевинске активности	осветљење и добро дефинисани сигурносни знаци и мере заштите	Извођач радова	Стручни надзор
	загађење воде и земљишта неправилним складиштењем отпадних материјала, управљањем и коришћењем	-организовати и покрити просторе за складиштење материјала -изоловати бетонске, асфалтне и друге радове од утицаја воде коришћењем заптивне оплате или маски -изоловати просторе за прање камиона за транспорт бетона и асфалта и друге опреме од утицаја воде избором простора за прање с којих се вода не спира слободно, директно или индиректно у водотокове -Уредити градилиште тако да се смањи ризик од стварања талога и	Извођач радова	Стручни надзор

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
		<p>отпадних вода које могу загадити околно земљиште или воде</p> <p>-План управљања земљиштем треба да обезбеди контролисано уклањање површинског слоја земљишта, одлагање и поновно коришћење</p> <p>-помоћу локалних контролисаних мера спречити спирање седимената у површинске водотокове и одводне канале. Неке од мера су постављање физичких препрека у виду ограда, малча, геотекстила, преливних каскада, седиментних басена</p> <p>-у циљу спречавања спирања седимената такође је потребно водити рачуна о нагибу терена и заштити од еолске ерозије постављањем ограда, покривача и др.</p> <p>-депоновање вишкова земље, камена и сл. може бити само привремено и временски ограничено на окончање планираних радова. Након окончања радова сви вишкови земље, камена и друге отпадне материје отклонити и извршити потпуну санацију свих површина деградираних током радова</p>		
	загађење воде и земљишта неправилним одлагањем отпадних материјала	<p>-одлагање отпадног материјала на месту које је заштићено од испирања, на обележеној локацији; ако не на лицу места, онда на овлашћеној депонији (Јако је важна препорука да је овлашћена депонија санитарна и у складу са европским стандардима и регулативом Републике Србије)</p> <p>-складиштење отпада у складу са најбољом међународном праксом (ИФЦ, ЕХС - опште смернице).</p> <p>-применити додатне мере за складиштење опасног отпада (секундарно сузбијање, ограничавање приступа, обезбеђивање личне заштитне опреме итд.) како би се спречио штетни утицај по раднике, локално становништво и животну средину</p> <p>-именовати одговорна лица за сакупљање отпада и његово складиштење (опасни и неопасни)</p>	Извођач радова	Стручни надзор
	потенцијално загађење земљишта и воде неправилним одржавањем опреме и пуњењем горива	применити најбољу инжењерску праксу у руковању и безбедном складиштењу мазива, горива и растварача, обезбедити правилно пуњење горивом и одржавање опреме, сакупљати сав отпад и одлагати на дозвољеним местима (објектима) за рециклажу	Извођач радова	Стручни надзор
	загађење воде и земљишта неправилним одлагањем отпадних материјала	<p>- транспорт отпада у обележеним возилима намењеним за превоз отпада, како би се смањио ризик од ослобађања опасних и неопасних материја</p> <p>- обука возача за руковање и одлагање терета који превозе и пратећој документацији која описује природу терета (отпада) и степен његове опасности</p>	Извођач радова	Стручни надзор

фаза	предмет разматрања	мере ублажавања	институционална одговорност	
			спровођење	надзор
	безбедност радника	- обезбедити раднике сигурносним упутствима и заштитном опремом -омогућити безбедан алтернативни ток саобраћаја	Извођач радова	Стручни надзор
	привремено заузете површине	- обнављање засада вегетације и то изворним врстама и пратити ефекте (избегавати инвазивне и алергене врсте) -где засади нису били успешни, спровести замену	Извођач радова	Стручни надзор
рад	одржавање			
	штетни утицај буке на околно становништво и раднике	- ограничити активности на дневни рад или према договору са јавним органима - коришћење опреме са уграђеним пригушивачима буке	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању
	потенцијално загађење ваздуха, воде и земљишта: прашина, издувни гасови, просуто гориво, уља и мазива	-применити најбољу инжењерску праксу у коришћењу и безбедном складиштењу мазива, горива и уља -обезбедити правилно пуњење горивом и одржавање опреме -сакупљати сав отпад и одлагати у складу са Законом о управљању отпадом -прописно организовати и покрити просторе за складиштење материјала -изоловати бетонске, асфалтне радове од утицаја воде коришћењем заптивне оплате -изоловати просторе за прање камиона за транспорт бетона и асфалта као и осталу опрему од утицаја воде избором простора за прање с којих се вода не спира слободно, директно или индиректно у водотоке -одлагати отпад на одговарајуће локације заштићене од испирања	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању
	вибрације	ограничити активности на дневни рад или према договору са јавним органима	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању
	безбедност радника	-обезбедити раднике сигурносним упутствима и заштитном опремом -организовати сигуран обилазни ток саобраћаја	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању
	повећана брзина возила	поставити саобраћајне знакове за ограничење брзине	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању
	ерозија, одрон и опасне ситуације	поставити одговарајуће знаке упозорења (одрон, клизиште, влажан или клизав коловоз, опасна кривина, прелаз за животиње на путу, успорено кретање возила у саобраћајном току), Флуоресцентне ознаке који указују на стрме косине или конвексна огледала у непрегледним кривинама, поставити знаке упозорења на местима које добра инжењерска пракса сматра погодним или према договору са јавним органима	Извођач радова на одржавању	Стручни надзор на одржавању

Прилог 2 ПЛАН ПРАЋЕЊА УТИЦАЈА

фаза	параметар који се прати	место где се параметар прати	како се прати/ опрема за мониторинг	време када се параметар прати (учесталост или континуирано)	зашто се параметар прати	институционална одговорност
						спровођење
рехабилитација	набавка материјала					
<i>асфалтна база</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	асфалтна база	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност базе са захтевима безбедности, здравља и животне средине	руководилац базе
<i>каменолом</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	каменолом	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност каменолома са захтевима безбедности, здравља и животне средине	руководилац каменолома
<i>позајмишта песка и шљунка</i>	поседовање званичног одобрења или важеће лиценце (дозволе за рад)	позајмишта или сепарација песка и шљунка	инспекција/ инжењер надзора	пре почетка радова	треба обезбедити усклађеност позајмишта са захтевима безбедности, здравља и животне средине	руководилац позајмишта и сепарације
рехабилитација	транспорт материјала					
<i>асфалт</i>	покривен камионски товар	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор
<i>камен</i>	камионски товар покривен или влажан	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор
<i>песак и шљунак</i>	камионски товар покривен или влажан	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине	Извођачев надзор
<i>управљање саобраћајем</i>	изабрана маршрута и време	градилиште	надгледање	ненајављене инспекције у току рада, најмање једном недељно	треба обезбедити усклађеност са захтевима безбедности, здравља и животне средине као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
рехабилитација	градилиште					
<i>штетан утицај буке на раднике и</i>	нивои буке	градилиште; најближе куће у	детектор нивоа буке са одговарајућим	-једном на почетку пројекта и касније на кварталном нивоу	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања	Извођач радова (мониторинг)

фаза	параметар који се прати	место где се параметар прати	како се прати/ опрема за мониторинг	време када се параметар прати (учесталост или континуирано)	зашто се параметар прати	институционална одговорност
						спровођење
<i>околно становништво</i>		околном насељу	софтвером	-по пријави -ако резултати мониторинга нису задовољавајући, праћење треба вршити на месечном нивоу	безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	
<i>прашина</i>	аерозагађење (суспендоване чврсте честице)	на и у близини градилишта	инспекција и осматрање	ненајављене инспекције у току испоруке материјала и током радова	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор (мониторинг)
<i>вибрације</i>	ограничено време деловања	градилиште	надзирање	ненајављене инспекције у току рада и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима очувања безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
<i>поремећај саобраћаја током грађевинске активности</i>	постојање плана управљања саобраћајем шема саобраћаја	на и у близини градилишта	инспекција, надгледање	пре почетка радова; једном недељно и то у вршним и мирним периодима	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
<i>смањен приступ активностима у појасу пута</i>	обезбеђен алтернативни приступ	градилиште	надгледање	насумичне провере најмање једном недељно током грађевинских активности	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
<i>безбедност возила где нема грађевинске активности</i>	видљивост и прилагођеност	на и у близини градилишта	опсервација	насумичне провере најмање једном недељно у вечерњим сатима	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођачев надзор
<i>загађење воде и земљишта услед неправилног складиштења, управљања и коришћења</i>	квалитет воде и земљишта (суспендоване чврсте честице, уља, Ph вредности, проводљивост)	на водотоку	ненајављено узорковање, анализа у акредитованој лабораторији са потребном опремом	најмање три пута током трајања пројекта, мониторинг треба да се уради пре рехабилитације (или на референтној тачки узводно од градилишта за време) и после	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Извођач радова (мониторинг)

фаза	параметар који се прати	место где се параметар прати	како се прати/ опрема за мониторинг	време када се параметар прати (учесталост или континуирано)	зашто се параметар прати	институционална одговорност
						спровођење
<i>материјала</i>				радова на побољшању предметних деоница аутопута		
<i>безбедност радника</i>	заштитна опрема; организација обилазног саобраћаја	градилиште	инспекција	ненајављене инспекције у току рада	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	Надзор Извођача
експлоатација	одржавање					
<i>штетан утицај буке на раднике и суседно становништво</i>	нивои буке	градилиште; најближе куће	детектор нивоа буке са одговарајућим софтвером	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП „Путеви Србије“
<i>вибрације</i>	ограничено време активности	градилиште	надзирање	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП „Путеви Србије“
<i>безбедност радника</i>	заштитна опрема; организација обилазног саобраћаја	градилиште	инспекција	ненајављене инспекције у току активности одржавања и по пријави	обезбедити да радови буду у складу са захтевима безбедности, здравља и животне средине, као и што мање ометање саобраћаја	ЈП „Путеви Србије“
експлоатација	безбедност на путу					
<i>повећана брзина возила</i>	стање саобраћајних знакова; брзина возила	деоница пута обухваћена пројектом	визуелна опсервација; детектори брзине	током активности одржавања; ненајављено	обезбедити безбедан и економичан проток саобраћаја	Извођач радова на одржавању; саобраћајна полиција
<i>ерозија, одрон и опасне ситуације</i>	стање знакова опасности	деоница пута обухваћена пројектом	визуелна опсервација	током активности одржавања	обезбедити безбедан и економичан проток саобраћаја	Извођач радова на одржавању, праћење утицаја (мониторинг)

Предложени модел - допунски подаци које треба укључити у планове мониторинга:

1. Опште		
Да ли је пројекат усклађен са свим захтевима (узимајући у обзир усвојене акционе планове, изузећа или одступања)?	Да ☐ Не ☐	Ако не, молимо да пружите информације о неусаглашености:
Да ли је пројекат усклађен са свим важећим еколошким и социјалним законима и прописима?	Да ☐ Не ☐	Ако не, молимо да пружите информације о неусаглашености:
Да ли је било несрећа или инцидента који су изазвали штету по животну средину, довели до повреда или смртних случајева, утицали на раднике, локалну заједницу или културна добра. Да ли је фирма позивана на одговорност?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо опишите, укључујући мере за отклањање штете и спречавање понављања:
Да ли је фирма материјално угрожена евентуалним изменама закона и регулатива (Закон о раду, животној средини, социјалној заштити, безбедности и здрављу на раду)?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо опишите:
Колико пута је вршена инспекција од стране надлежних органа из области животне средине?	Број:	Молимо да наведете детаље њихових посета, укључујући број и врсту евентуалних прекршаја:
Колико пута је вршена инспекција од стране надлежних органа из области животне средине?	Број:	Молимо да наведете детаље њихових посета, укључујући број и врсту евентуалних прекршаја:
Да ли су након инспекција прописани пенали, казне и/или корективне мере?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо објасните, укључујући и статус спровођења корективних мера:
Да ли је фирма ангажовала подизвођаче на радовима везаним за пројекат?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо наведите за које врсте посла и како је фирма пратила усклађеност рада подизвођача са акционим планом животне средине и социјалним акционим планом:
Да ли су неки од горе наведених прекршаја били одговорност подизвођача?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо наведите детаље, укључујући како ће фирма да обезбеди спровођење корективних мера од стране Подизвођача?
Да ли су неки од радова спровођени у смањеном обиму, да ли су повремено обустављани или потпуно прекинути због заштите животне средине, здравља, безбедности или законских прописа?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, молимо објасните:
Молимо да наведете програме, иницијативе или пројекте које спроводи фирма у циљу побољшања рада и система управљања у области социолошких аспеката и очувања животне средине: Молимо да наведете ниво расхода главних и оперативних трошкова и да ли се они односе на потребе акционог плана животне средине и социолошких утицаја или неке друге иницијативе:		

2. Статус акционог плана животне средине и социолошких утицаја

Молимо да пружите информације о статусу сваке ставке у оквиру Акционог плана животне средине и социолошких утицаја. Ако је план ажуриран током периода извештавања, молимо приложити копију новог плана.

3. Подаци мониторинга животне средине.¹

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	јединица	статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
Отпадне воде				
укупна количина отпадне воде				
биохемијска потрошња кисеоника (БПК)				
хемијска потрошња кисеоника				
суспендоване честице				
фосфор				
нитрати				
тешки метали				
(други)				
Емисије у ваздух				
сумпордиоксид SO ₂				

¹Молимо вас да обезбедите резултате мониторинга животне средине спроведене од стране фирме или њених консултаната. Ако већ имате све тражене податке доступне у другом облику, онда они могу да се користе

²Није нужно применити све параметре. Молимо вас да попуните оне редове који су најрелевантнији за сектор индустрије. Додатни параметри могу да се додају ако је неопходно.

³Молимо Вас да проверите да ли су јединице мерења јасно наведене.

⁴Молимо Вас за извештај о усклађености према стандардима за овај пројекат (локални, Европска Унија и/или EBRD)

⁵Поред свих других коментара, молимо Вас да наведете да ли пријављена мерења важе за све или само неке процесе.

Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера животне средине:				
Параметар ²	Вредност ³	јединица	статус усклађености ⁴	Коментари ⁵
оксиди азота NO _x				
микрочестице				
угљендиоксид CO ₂				
метан CH ₄				
азот субоксид N ₂ O				
хидрофлуорокарбони HFCs				
флуорокарбони PFCs				
сумпорхексафлуорид SF ₆				
(други)				
Други параметри				
бука				
(други)				
Чврст отпад				
Молимо вас да наведете врсту и количину чврстог отпада генерисаног због извођења Пројекта. Наведите ако је нека врста отпада опасна. Наведите шта од отпада може поново да се користи или рециклира, као и начин одлагања.				

4. Коришћење ресурса и добијени производи

параметар	вредност	Јединица мере	коментари ⁶
-----------	----------	---------------	------------------------

⁶Поред свих других коментара, молимо Вас да наведете да ли пријављене мере важе за све или само неке од процеса. Наведите неке параметре квалитета горива (нпр. октанска вредност)

4. Коришћење ресурса и добијени производи			
параметар	вредност	Јединица мере	коментари ⁶
Употребљена горива			
уље			
бензин			
камени угаљ			
лигнит			
електроенергетски систем			
топлотна енергија			
Потрошене сировине			
сировина 1			
сировина 2			
Добијени производи			
производ 1			
производ2			

5. Управљање људским ресурсима			
Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера људским ресурсима:			
	укупно	Новозапослени у овом извештајном периоду	Отпуштени у овом извештајном периоду
Број непосредно запослених:			
Број ангажованих радника под уговором:			
Да ли је током периода извештавања спроведена колективна редундација?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, објасните план редундације, разлоге за спровођење, планирани број радника и како су одабрани, спроведена саветовања и мере за ублажавање ефеката редундације:	
Да ли постоје планови редундације радне снаге за следећу годину?	Да ☐ Не ☐	Ако постоји, представити план редундације, укључујући разлоге за отпуштање вишкова, број радника који је обухваћен и начин на који су одабрани:	

Да ли је током периода извештавања било неких промена у радничком синдикату фирме?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо објасните детаљно и наведите однос према радничком синдикату:
Ако синдикат не постоји, да ли има др. представника радника?	Да ☐ Не ☐	Ако има, молимо објасните њихово учешће током периода извештавања:
Да ли је било промена у колективном уговору?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, молимо опишите детаљно:
Да ли је током периода извештавања неко од запослених поднео било какву притужбу?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите тачан број поднетих жалби, засебно за сваки пол, као и предмете ових жалби и објаснити на који начин се фирма бавила овим проблемом:
Да ли је неко од запослених пријавио случај узнемиравања или насилног понашања током периода извештавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите тачан број поднетих жалби, засебно за сваки пол, као и предмете ових жалби и објаснити на који начин се фирма бавила овим проблемом:
Да ли је било штрајкова и других колективних спорова који се односе на рад и услове рада у фирми, током периода извештавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, навести разлоге и природу ових спорова и објаснити на који начин их је фирма решавала:
Да ли су током периода извештавања вођени судски поступци у вези са условима рада?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите спорна питања и њихов исход:
Да ли је током извештајног периода било промена у следећим областима: <ul style="list-style-type: none"> ❖ Репрезентативни синдикат ❖ Колективни уговор ❖ Недискриминација и једнаке могућности за све ❖ Једнака зарада за једнак рад ❖ Родна равноправност ❖ Малтретирање и узнемиравање, укључујући и сексуално узнемиравање ❖ Запошљавање лица испод 18 година старости ❖ Зарада (висина плате, редовни и прековремени рад) ❖ Радно време ❖ Баланс између посла и приватног живота ❖ Жалбени механизам за раднике ❖ Здравље и безбедност 	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите детаље, укључујући и нове иницијативе ако постоје:

6. Подаци о заштити здравља и безбедности на раду					
Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера заштите здравља и безбедности на раду:					
	Непосредно запослени:	Радници на уговор:		Непосредно запослени:	Радници на уговор:
Количина посла, који у периоду извештавања, просечан радник обави за сат времена:			Број смртних случајева ⁷ :		
Буџет који је потрошен на безбедност и здравље на раду (укупан износ и валута):			Број повреда које су узроковале одсуствовање са посла:		
Обука из безбедности и здрављу на раду која је спроведена у овом периоду (по особи или данима):			Број инцидената који је довео до временског заостатка у обављању посла (укључујући и транспорт) ⁸ :		
Број изгубљених радних дана услед инцидената ⁹			Број случајева професионалног обољења:		
Број дана на боловању:					
Узроци инцидента (падови, велика оптерећења, ударци предметима, струјни удар итд):					
Молимо Вас да наведете детаље о свим смртним случајевима или већим инцидентима који нису претходно пријављени банкама, укључујући и укупне накнаде исплаћене због повреде на раду или болести (износ и валута):					
Молимо Вас да укратко представите обуку у превенцији и реаговању у хитним ситуацијама, коју су запослени прошли у току периода извештавања:					
Молимо Вас да укратко представите вежбе реаговања у хитним ситуацијама које су спроведене у току периода извештавања:					

⁷Ако то већ нисте урадили, молимо Вас да се обезбеди посебан извештај са детаљима о околностима под којима је дошло до смрти.

⁸Неспособност за рад у трајању од најмање једног целог радног дана након несреће или болести.

⁹Изгубљени радни дани су број радних дана након повреде или обољења, током којих је запослени био ван посла или је имао ограничене радне активности због професионалног обољења или болести.

7. Заинтересоване стране	
Молимо да пружите информације о имену и контакт детаљима вашег менаџера за односе са јавношћу:	
<p>Молимо вас да пружите информације о спровођењу Плана укључивања заинтересованих страна и представите односе који су успостављени са њима током периода извештавања, укључујући:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Састанци или друге иницијативе спроведене током периода извештавања, путем којих се врши повезивање са јавношћу или јавним организацијама; - Информације које су добиле заинтересоване стране у току периода извештавања, а тичу се заштите животне средине, социјалних и безбедносних питања; - покривеност у медијима; - сарадња са удружењима грађана, посебно из области очувања животне средине. <p>Молимо опишите било какве промене у Плану укључивања заинтересованих страна:</p>	
<p>Током периода извештавања, колико жалби или притужби је добијено на Пројекат, од стране јавних или цивилних организација? Молимо Вас да их разврстате по групама којима припадају заинтересоване стране. Укратко представите проблеме који се спомињу у жалбама и притужбама и како су они решени:</p>	

8. Акциони План расељавања са статусом и извештавањем		
<p>Постојеће заузимање земљишта Молимо Вас да током периода извештавања поднесете извештај о примени Акционог плана расељавања, користећи показатеље праћења који су наведени у плану и попуните табелу. Молимо вас да дате резултате било ког другог плана мониторинга и додатне информације, уколико мислите да је корисно.</p>		
Да ли је свим угроженим лицима извршена потпуна компензација због физичког измештања и да ли је услед Пројекта дошло до економских губитака?	Да ☐ Не ☐	Ако није, наведите колико је још остало неизмирених исплата за компензацију (у смислу броја и процената корисника и износом за плаћање) и наведите када ће се извршити ове исплате:
Да ли је заузимање земљишта имало неке додатне, непредвиђене утицаје на основне животне потребе и стандард угроженог становништва, а да то није предвиђено акционим планом расељавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, квантитативно их одредите и наведите које су мере предузете како би се минимизирао или ублажио њихов утицај. Ако није, наведите како су праћени потенцијални утицаји на основне животне потребе становништва.
Да ли су уочене неке угрожене групе?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, наведите те групе и опишите додатне мере које су предузете како би се смањило негативан утицај на њих.
Уколико је могуће, да ли су све транзитне накнаде плаћене?	Да ☐ Не ☐	Ако нису, наведите колико је још остало неизмирених исплата (у смислу броја и процената корисника и износом за плаћање) и наведите када ће се извршити ове исплате:
Да ли је свим угроженим лицима пружена правна подршка?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите колико особа је искористило правну помоћ.

Да ли су решени преостали приговори о полагању права на земљиште и ресурсе?	Да ☐ Не ☐ Није применљиво ☐	Ако нису, навести колико је још остало приговора и када се очекује њихово решавање.
Да ли је било жалби и тужби у вези новог заузимања земљишта?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, наведите колико и сажето представите њихов садржај.
Да ли је фирма редовно извештавала угрожено становништво о оствареном напретку у спровођењу акционог плана расељавања?	Да ☐ Не ☐	Ако јесте, навести колико састанака је одржано и колико учесника је њима присуствовало.
<p>Ново заузимање земљишта Ако је у периоду извештавања дошло до новог заузимања земљишта, молимо Вас да обезбедите документа у вези земљишних трансакција. Приложите нов или ревидовани Акциони план пресељавања који се односи на ново заузимање земљишта, са описаним мерама ублажавања, компензације, постигнутих договора итд. и обезбедите табеларни приказ са листом угроженог становништва и статусом компензације.</p>		
Да ли су нека лица била физички расељена?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, колико њих је расељено?
Да ли су нека лица била економски угрожена?	Да ☐ Не ☐	Ако јесу, колико њих?
Да ли је влада помогла пресељења?	Да ☐ Не ☐	

9. Сарадња са заједницом и развој

Молимо Вас да наведете да ли је током периода извештавања фирма спровела социјалне иницијативе или иницијативе за развој заједнице, као и одговарајуће трошкове ако постоје:

Прилог 3. РЕЛЕВАНТНО ЗАКОНОДАВСТВО РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ:

Овде су наведени најзначајнији закони и прописи, који су тренутно на снази у Републици Србији, а релевантни су за заштиту животне средине:

- Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр 72/2009, 81/2009, 64/10, 24/11, 121/12, 42/13, 50/13, 98/13, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019 и 37/2019);
- Закон о заштити природе („Службени гласник РС”, 36/09, 88/10, 91/10, 14/16 и 95/18);
- Закон о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 76/18 и 95/18);
- Закон о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 135/2004, 36/09);
- Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 135/04, 88/10);
- Закон о управљању отпадом („Службени гласник РС”, 36/09, 88/10, 14/16 и 95/18);
- Закон о заштити од буке у животној средини („Службени гласник РС”, 36/09, 88/10);
- Закон о водама („Службени гласник РС”, 30/10, 93/12, 101/16 и 95/18);
- Закон о шумама („Службени гласник РС”, 30/10, 93/12, 89/15 и 95/18);
- Закон о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, 36/09, 10/13);
- Закон о безбедности и здрављу на раду („Службени гласник РС”, 101/05, 91/15, 113/17).

Прописи формиран на основу Закона о процени утицаја на животну средину, обухватају следеће:

- Уредба о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 114/08);
- Правилник о садржини захтева о потреби процене утицаја и садржини захтева за одређивање обима и садржаја студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 69/05);
- Правилник о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 69/05);
- Правилник о поступку јавног увида, презентацији и јавној расправи о студији о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 69/05);
- Правилник о раду Техничке комисије за студије о процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр 69/05);
- Правилник о дозвољеном нивоу буке у животној средини („Службени гласник РС”, бр 54/92);
- Правилник о методама мерења буке, садржини и обиму извештаја о мерењу буке („Службени гласник РС”, бр 72/10);
- Уредба о класификацији вода („Службени гласник РС”, бр 5/68);
- Уредба о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС”, бр. 50/12);
- Правилник о опасним материјама у водама („Службени гласник РС”, бр 31/82).

Други релевантни закони Републике Србије:

- Закон о потврђивању Конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине („Службени гласник РС”, 38/09);
- Закон о путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/18).

Прилог 4. УКЉУЧИВАЊЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНИХ СТРАНА

Идентификација заинтересованих страна

Заинтересоване стране чине људи и организације који могу да утичу, да буду погођени, или сами мисле да су погођени одлуком или активношћу. На овом Пројекту, заинтересоване стране могу да се сврстају у следеће основне групе:

1. Потенцијално погођене стране:

- Запослени у „Коридори Србије“ д.о.о. и Извођачи;
- Представници фирми које послују у зони непосредно уз Пројекат;
- Становници насеља у зони утицаја Пројекта;
- Законски регулисани надлежни органи на локалном или регионалном нивоу, као што су: локални земљопоседници и закупци; и потенцијално погођена индустрија и предузећа.

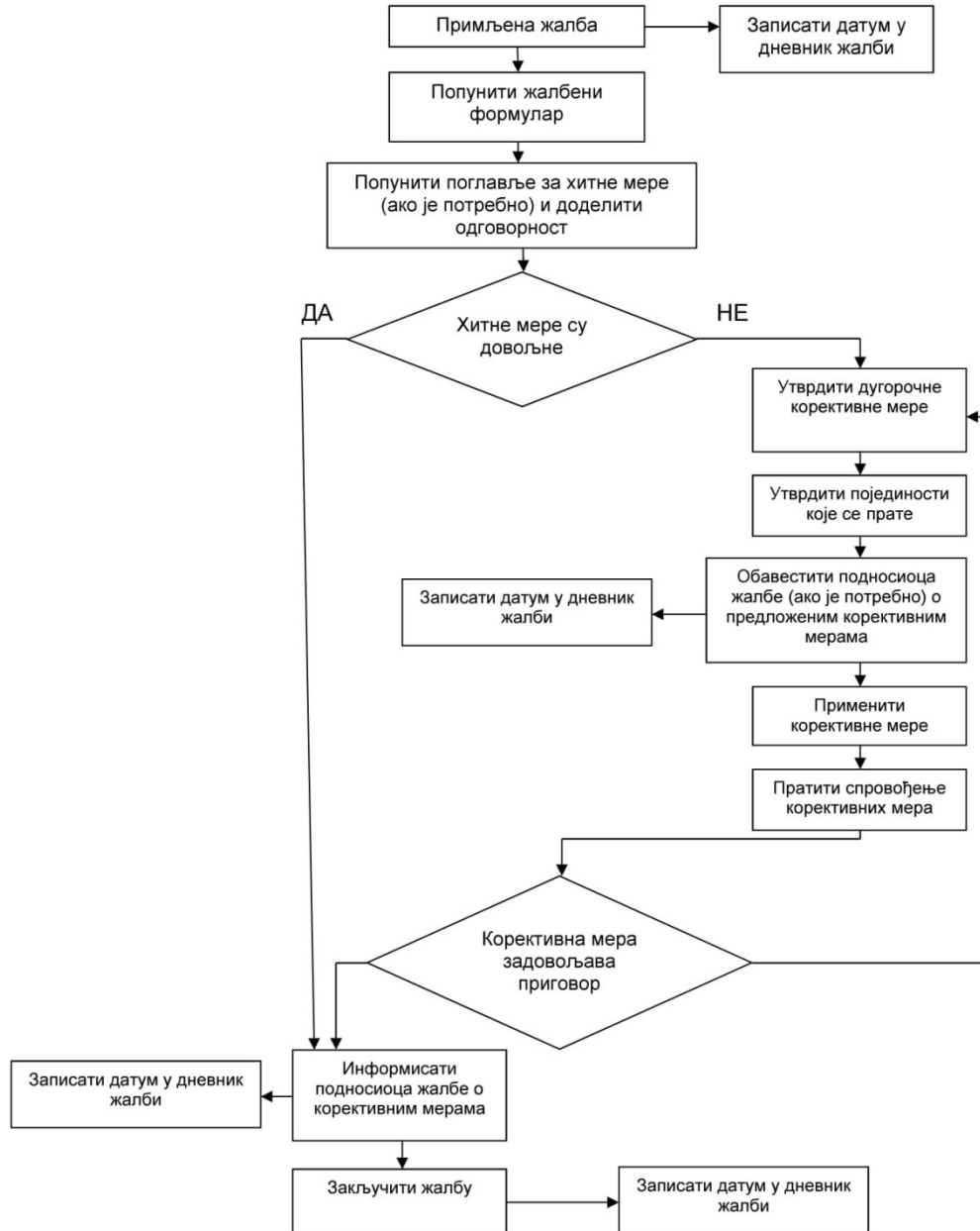
2. Друге заинтересоване стране:

- Јавност;
- Друге фирме које послују у Националној Мрежи;
- Невладине организације.

Како се Пројекат развија, може да се појави више заинтересованих страна. У том смислу, када се једном идентификује, свака заинтересована страна ће се окарактерисати у смислу њених интереса, проблема и захтева и биће укључена у ову листу.

Жалбени механизам и облик

Дијаграм тока жалбеног поступка

Жалбе треба решити у року од 15 радних дана.

Деловодни број жалбе:			
Контакт подаци	Име и презиме:		
	адреса:		
	телефон:		
	е - маил:		
Како желите да будете контактирани? Молимо Вас да означите	поштом	телефоном	е - маил
Име и информације о идентитету (из личне карте).			
Детаљи ваше жалбе. Молимо вас да опишете проблеме, коме су се догодили, када, где и колико пута, као релевантне			
Која је ваша препорука за разрешење жалбе?			
Како да предате овај образац надлежном лицу	поштом:		
	лично: молимо донесите овај формулар на адресу:		
	е - маил: Пошаљите своју жалбу, предложено решење и контакт податке на е - маил:		
потпис		датум	

Прилог 5. ИЗВЕШТАЈ О ЈАВНИМ КОНСУЛТАЦИЈАМА

Ово поглавље ће бити комплетирано након одржаних Јавних консултација!